Opłata pocztowa uiszczona ry załtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

הײנט 8 זײטען

נייער פאלקסבלאט

אונפּאַרטײאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צײטונג

Nr. 7 (1000	Łódź, Niedziela 9 Stycznia 1927	פינפטער יאהרגאנג	לאָ״ז, זונטאג ו׳ שבט תרפ״ז.	Nr. 7 (1000

Adres redakcji i administracji, Łódź, Piotrkowska 21 Tel 24-71 || אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

יודישע סוחרים און די האנדעלס-קאַמערן.

קאָנפערענץ מיט „לעוויאַטאַן" נישט געגעבען קיין רעזולטאַט.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען די פאָרשטעהער פון „לעוויאַטאַן" און יודישען סוחרים-פעראיין, אין דער שפּיץ פון דער יודישער דעלעגאַציע איז געווען ה׳ זיידעמאַן.

ס׳האָט זיך געהאַנדעלט וועגען קומען צו אַ קאָמפּראָמיס אין דער פראַגע וועגען די האַנדעלס-און אינדוסטריע-קאַמערן.

אַלס מאַטעריאַל צו דער קאָנפערענץ איז בעטראַכט געוואָרען דער געזעץ-פּראָיעקט פון די האַנדעלס-קאַמערן, לויט וועלכען 40 פּראָצענט וועלען אַריין אין די קאַמערן אַלס געוועהלטע און 60 פּראָצענט — בעשטימטע.

אויסער דעם וועלען נאָך 10 פּראָצ. קענען אַריינגעהן צוקאָאָפּטירט און 10 פּראָצענט וועט קענען בעשטימען דער האַנדעלס-מיניסטער.

וואָס שייך די בעזונדערע קוריען איז נאָך די פראַגע נישט ערלעדיגט.

דער יודישער סוחרים פאָרשטעהער האָט קודם כל געפאָדערט, אַז ס׳זאָל אויסגעאַרבייט ווערען דער געזיער סטאַטוס און אַז 50 פּראָצענט זאָלען אין די קאַמערן זיין פאָרשטעהער פון פערשידענע סוחרים-אָרגאַניזאַציעס.

צוליב דעם, וואָס מ׳האָט נישט געקענט קומען צו קיין קאָמפּראָמיס, האָט די יודישע דעלעגאַציע פערלאָזט די קאָנפערענץ און די זיצונג איז איבערגעריסען געוואָרען.

רוסלאַנד וויל צואיילען די דיפּלאָמאַטישע אונטערהאַנדלונגען

אין קאָנצענטרירט מיליטער אויף די גרעניצען.

בערלין, 8 (ספּ. טעל.) די רעכטע „דייטשע טאָגעסצייטונג" ברענגט אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה וועגען דער קאָנצענטראַציע פון סאָוויעטיש מיליטער אויף די גרעניצען פון פּוילען, ליטע און עסטלאַנד. דער דאָזיגער פאַקט שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם נישט גינסטיגען פערלויף פון די אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ גאַראַנטיע-פּאַקט מיט ליטע. די קאָנצענטראַציע פון מיליטער דאַרף זיין אַ פּרעסיע, כדי צו צואיילען די דיפּלאָמאַטישע אונטערהאַנדלונגען.

ענדערונגען אויף דיפּלאָמאַטישע פּאָסטענס.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש) אין די פּאָליטישע קרייזען שמועסט מען וועגען אָפּרופען דעם אַמבאַסאַדאָר סקירמונט פון לאָנדאָן. אויף זיין אָרט זאָל בעשטימט ווערען אַדאַם טאַרנאָווסקי.

אויפ׳ן אָרט פון פּוילישען געזאַנדטען אין שפּאַניען סאַבאַנסקי זאָל בעשטימט ווערען דער דירעקטאָר פון אַדמיניסטראַטיווען דעפּאַרטאַמענט אין אויסערן-מיניסטעריום ה׳ בערטאָני.

פעראָרדנונג פון מיניסטער-ראַט.

וואַרשאַ, 8 (אַטע) דער פּרעמיער מאַרשאַל פּילסודסקי האָט געכטען אונטערגעשריבען אַ פעראָרדנונג פון מיניסטערן-ראַט וועגען פעסטשטעלען אויפ׳ן יאָהר 1927 די אונטערמעגליכע גיטער, וואָס זאָלען אויף אַ צוואַנגס אופן אויסגעפּערטיגט ווערען.

ענגלאַנד שיקט קריגס-שיפען קיין כינא.

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.) פון שאַנכיי מעלדעט מען, אַז די מאַכט איז נישט אומשטאַנד צו בעהערשען די סיטואַציע. פון דעם ענגלישען קוואַרטאַל עוואַקוירט מען אַלע איינוואוינער. די ענגלישע אַדמיראַליטעט אין כינא האָט אַרויסגערופען 8 טאָרפּעדאָ שיפען קיין כינא.

פּויליש - דייטשע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

דייטשער געזאַנדטער אָפּגעפאָהרען קיין בערלין.

וואַרשאַ, 8 (אַטע) דער דייטשער געזאַנדטער אין וואַרשא ראוישער פאָה׳ט היינט אָפּ קיין בערלין. כדי צו בעקומען אינסטרוקציעס פון דער דייטשער רעגירונג וועגען די אונטערהאַנדלונגען צווישען פּוילען און דייטשלאַנד, בנוגע עטליכע הונדערט פאַלען פון ספקות׳דיגע בירגערשאַפט. ה׳ ראוישער וועט אויך בעריהרען די פראַגע וועגען די ווייטערדיגע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען צווישען פּוילען און דייטשלאַנד.

צוזאַמענפאָהר פון די באַלטישע סאָציאַליסטען

זאָל ליקווידירען דעם קאָנפליקט צווישען פּוילען און ליטע.

בערלין, 8 (אַטע) „טעלעגראַפען-אוניאָן" מעלדעט פון ריגא; אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם צוזאַמענפאָהר פון די סאָציאַל-דעמאָקראַטען פון פּוילען, לאַטוויע און ליטע האָט דער פּוילישער פאָרשטעהער ערקלעהרט, אַז די פּ.פּ.ס. איז גרייט אַנצוהויבען אַן אַקציע, כדי צו ערלעדיגען דעם קאָנפליקט צווישען פּוילען און ליטע, די עסטלענדישע סאָציאַל-דעמאָקראַטען האָבען אויסגעדריקט זייער גרייטקייט צו פערמיטלען צווישען פּוילען און ליטע. צו דעם צוועק איז אַ פאָרשטעהער פון די עסטלענדישע סאָציאַליסטען אָפּגעפאָהרען קיין קאָוונא, כדי צו פערבעטען קיין ריגא די פאָרשטעהער פון די ליטווישע סאָציאַליסטען.

מאַניקור 80 גר.
און שערען —
ווי אויך אָנדולירען דאַמען צו קאָנקורענץ פרייזען
אין דעם ערשטקלאַסיגען פריזיער-אנשטאַלט פון
א. אַרענשטיין פּאָמאָרסקא 3

צענטר. סוחרים פאַבריקאַנטען-פערבאַנד
פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע (פּעטריקאָווער 10)
מאַכט בעקאַנט איהרע מיטגלידער, אַז לויט׳ן § 22 פון פעראיינס-סטאַטוט, ווערט

די 9-טע יעהרליכע

וואַהל-פערזאַמלונג

פאָרקומען זונטאָג, דעם 23. יאַנואַר 1927, 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין פעראיינס-לאָקאַל (פּעטריקאָווער 10) מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג; 2) וואַהל פון אַ פאָרזיצענדען; 3) בעריכט פון דער טעטיגקייט פאַר 1926 יאָהר; 4) לעזען פון פּראָטאָקאָל פון דער פאָריעהריגער וואַהל-פערזאַמלונג; 5) לעזען פון פּראָטאָקאָל פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע; 6) פאָרשלאַגען וועגען ווייטערע טעטיגקייט אויף 1927; 7) ענדערונג פון סטאַטוטען; 8) בעשטעטיגונג פון בידזשעט אויף 1927; 9) וואַהלען פון די מיטגלידער: א) פערוואַלטונג, ב) רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, שידס-געריכט און 10) פרייע פאָרשלאַגען.

בעמערקונג: פאָרשלאַגען, וועלכע דאַרפען פאָרגעלייגט ווערען דער וואַהל-פערזאַמלונג, מוז מען שריפטליך איבערגעבען דירעקט צו דער פערוואַלטונג ביז׳ן 17. יאַנואַר ד. י.

לויט׳ן § פון פעראיינס-סטאַטוט, אין פאַלס ס׳וועלען נישט ערשיינען אַ גענוגענדע צאָהל מיטגלידער, ווערט די פערזאַמלונג פאָרקומען דעמזעלבען טאָג, 6 אַ זייגער אָווענד, לויט׳ן § 24 פון סטאַטוט, אָהן רוקזיכט אויף יעדע צאָהל ערשינענע מיטגלידער.

די פערוואַלטונג.

דאַנקזאַגונג.

אַלע אַנטיילנעהמער אין דער לוי׳ פון אונזער אונפערגעסענעם און הייסגעליבטען

נ. ע.

שלמה לייב ארבאך

און די אַלע, וואָס האָבען אונז אין גרויסען אומגליק אַזוי האַרציג געטרייסט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען דאַנק.

אַ בעזונדערן דאַנק דריקען מיר אויס די ה״ה דאָקטוירים א. מאַשליאַנקא און לעאָן כאָהן, ווי אויך די ה״ה דאָקטוירים פון „לינת הצדק" וועלער, ווערגמאַן און שרייבער, וואָס האָבען אַזוי פיל מיה און אַרבייט אַוועקגעגעבען דעם פערשטאָרבענעם אין זיינע לעצטע מינוטען

די טיפטרויערנדע פאַמיליע. 368

קאָמוניקאַט.

דערמיט ווערט עפענטליך בעקאַנט געמאַכט, אַז די אינהאַבער פון דער פירמע אַרענזאָן האָבען אויף אַ ברוטאַלען אופן געהייסען איהרע אַרבייטער בלויזיג צושלאָגען די אַרבייטער פון דער פירמע ה. דימאַנט (קאָשטשעלנאַ 6), ווען זיי האָבען צוריקגעבראַכט סחורה אַלס חזרה, ווייל די סחורה איז נישט געווען די זעלבע, וואָס מען האָט בעשטעלט. אַזאַ מין אָרט האַנדלונג פון אַ פירמע מוז עפענטליך געטאַדעלט ווערען.

359

דוד אייזענבערג,
א. טאָמאַשעווסקי.

b. p. **JOSYF KONECKI**

po długich i ciężkich cierpieniach zmarł dn. 7 stycznia 1927 r. w kwiecie wieku, przeżywszy lat 23.

Wyprowadzenie drogich nam zwłok nastąpi dziś w niedzielę, dn. 9 b. m. o g. 12 w p. ze szpitala im. Poznańskich.

O strasznym tym ciosie zawiadamia pozostała w nieutulonym żalu

Stroskana RODZINA. 367

Dr. Z.

Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אוירען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקא 9

טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען: פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לאָצשניצע וגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.ט.

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאָהן - כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דזשאָנסלעס, צאָהן - פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 4—5 און פון 7—9 אָוו. זונטאָג 10—12

א וועלט-פערבאנד פון יודישע קהלות

פראיעקט צו שאפען א וועלט-רעפרעזענטאנץ פון יודענטום.

ווי ע ן, (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ניי-געשאַפענעם יודישען קהלה פערבאַנד אין עסטרייך און מיט דער נעגאַטיווער האַלטונג פון דער ליבע-ראַלער און אָרטאָדאָקסישער מעהרהייט אין ווינער קהלה-פאָרשטאַנד פיהרט זיך איצט אין עסטרייך אַן אַלגעמיינע עפענטליכע דיסקוסיע איבער די אויפגאַבען און צוקונפט פון דער יודישער קהלה פאַר דער דערהאַלטונג און ענטוויקלונג פון גוטער יודישקייט. די דאָזיגע ויכוחים האָבען געבראַכט מיט זיך אַ נייעם לאָזונג — וועגען שאַפען אַן אינטערנאַציאָנאַלען פערבאַנד פון אַלע יודישע קהלות אין דער גאַנצער וועלט, אַלס שטאַרקע און אַלגעמיינע יודישע וועלט-רעפרעזענטאַנץ.

ריזיגער פראטעסט-מיטינג אין ניו-יארק

געגען די פערפאלגונגען פון יודען אין רומעניען.

נ י ו - י אָ ר ק, (יט"א) דעם 2. יאַנואַר איז אין גרויסען זאַל פון „אסטאָר"-האָטעל אין ניו יאָרק אָבגעהאַלטען געוואָרען אַ ריזיגער פראָטעסט-מיטינג געגען די פערפאָלגונגען אויף יודען אין רומעניען. אין מיטינג האָבען זיך בעטייליגט העכער 4000 פערזאָן. טויזענדער מענשען האָבען נישט געקענט אַריין אין זאַל צוליב מאַנגעל פון אָרט. מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען אויך הויכגעשטעלטע קריסטליכע גייסטליכע, וועלכע האָבען שאַרף פראָטעסטירט געגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען אין רומעניען. די יודישע רעדנער זענען געווען ד"ר סטעפען ווייז. דער פאָרזיצער פון יודיש-אַמעריקאַנישען קאָנגרעס, ריכטער מעק, ריכטער האַרטמאַן, רעווערענד בראַון, דער פאָרזיצער פון אַמעריקאַנער קאָמיטעט פאַר מינדערהייטס-רעכט א.א.

בעת דעם מיטינג איז אָנגעקומען די טרויעריגע ידיעה וועגען טויט פון אחד העם. די פערזאַמעלטע האָבען בעשלאָסען איבערצושיקען קיין ירושלים אַ קאָנדאָלענץ-טעלעגראַם. ענליכע פראָטעסט-מיטינגען זענען פאָרגעקומען אין טשיקאַגאָ, פילאַדעלפיע און באָסטאָן.

אויף קראסינ'ס ארט

האט נאך די סאוויעטישע רעגירונג נישט פארגעלעגט קיין שום קאנדידאטען.

וו אַ ר ש אַ, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים קאָרעספאָנדענט). „טאַסס" איז מודיע: צוליב די פערשידענע ידיעות, אַז די ענגלישע רעגירונג איז איינשטימיג אויף די קאַנדידאַטען, וועלכע די סאָוויעטישע רעגירונג לעגט פאָר אויף קראַסינ'ס אָרט, — די אַלע ידיעות האָבען נישט קיין שום גרונד. ביז איצט האָט נאָך די סאָוויעטישע רעגירונג נישט פאָרגעלעגט קיין שום קאַנדידאַטען אויף קראַסינ'ס אָרט.

קרעדיטען אויף לאנדווירטשאפט-ליכע צוועקען.

וו אַ ר ש א, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון פאָרשטעהער פון פינאַנץ מיניסטעריום און מיניסטעריום פאַר לאַנדווירטשאַפט און מלוכ'שע אַגראַר-באַנק.

ס'איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען די פריהלינגס-זריעה און וועגען געבען קרעדיטען אויף צו קענען פיהרען די לאַנדווירטשאַפט-אַרבייט.

אויף דער קאָנפערענץ זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען די סומעס פון די קרעדיטען און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די געלטער זאָלען צוגעטיילט ווערען די וואָיעוואָדזשאַפטס און ערשט די וואָיעוואָדזשאַפטס זאָלען פערטיילען די קרעדיטען.

קאנפערענץ פון דער יעווסעקציע אין מאסקווע.

מ אָ ס ק ו ו ע, (יט"א) אין מאָסקווע קומט איצט פאָר אַ קאָנפערענץ פון די יודישע סעקציעס ביי דער אַלפערבאַנדישער קאָמוניסטישער פאַרטיי. אין דער קאָנפערענץ בעטייליגען זיך העכער 100 דעלעגאַטען, פון גאַנץ סאָוויעט-רוסלאַנד ווי אויך פערטרעטער פון די יודישע קאָמוניסטען אין פוילען און ארץ-ישראל. אין פרעזידיום זענען אויסגעוועהלט געוואָרען די בעקאַנטע יודישע קאָמוניסטען אסתר פרומקין, מערעזשין, ליטוואקאוו, טשעמערינסקי און דימאַנשטיין. די טאָג אָרדנונג פון דער קאָנפערענץ נעהמט אַרום רעפעראַטען און דיסקוסיעס וועגען פאָליטישע, ווירטשאַפטליכע און קולטורעלע פראָבלעמען פון די יודישע מאַסען אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

די קאָנפערענץ האָט אָנגענומען אַ שאַרפע „פראָטעסט-רעזאָלוציע" געגען די פאָגראָמען אין רומעניען און געגען דעם ווייסען טעראָר פון דער רומענישער רעגירונג.

מאקס דעלפינער פאהרט צוריק קיין ארץ-ישראל.

ווי ע ן. (י.ט.א.: דער בעקאַנטער יודישער אינדוסטריעלער מאַקס דעלפינער פאָהרט היינטיגען חודש צוריק קיין ארץ-ישראל, כדי פאָרטצוועצען זיין זיידען-פאַבריקאַציע אין תל-אביב.

צוויי וואכען טרויער נאך אחד-העם.

ווי ע ן. (י.ט.א.) די ציוניסטישע פעראייניגונג אין עסטרייך האָט פראָקלאַמירט אַ צוויי וואָכען טרויער נאָך דעם פערשטאָרבענעם יודישען פילאָזאָף אחד העם. אין משך פון דער טרויער-צייט איז יעדען ציוניסט פערבאָטען איינצוּאָרדנען אָדער בעזוכען, וועלכער עס איז פערגוויגונגס פלאַץ.

נעג. סער דידס אויף פרישטיק ביים אויסערן-מיניסטער זאלעסקי.

אויפגענומען דעלעגאציעס פון ציוניסטען און פ. צ.

וו אַ ר ש אַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). היינט האָט געג. דידס אויפגענומען דעלעגאַציעס פון אַ רייהע ציוניסטישע פעראייניגען, „התאחדות" רעכטע „פועלי ציון" און מיט זיי געפיהרט לענגערע געשפרעכען.

שפעטער איז גענעראַל דידס געווען אויף אַ פריהשטיק ביים אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי.

נאָך מיטאָג האָט געג. דידס אָבגעשטאַט וויזיטען ביי דעפ. גרינבוים און לעווינע.

בלאק פון כ.ד. און נ.פ.ר.

וועגען ענדערען די וואהל-אָרדינאַציע.

וו אַ ר ש אַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים קאָרעספאָנדענט) זונטאָג (היינט) קומען פאָר אין וואַרשאַ בעראַטונגען פון אויבער-ראַטען פון כ.ד. און נ.פ ר.

אין סיים געהען אַרום קלאַנגען, אַז אויף די בעראַטונגען וועלען בעטראַכט ווערען פראַגען וועגען די פאָרשטעהענדע סיים-וואַהלען.

מ'שמועסט, אַז צווישען כ. ד. און נ.פ.ר. וועט געשלאָסען ווערען אַ בלאָק בנוגע די פראַגע פון ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע.

דער בעשטאנד פון ניי-געשאפענעם ביראט ביי דער ארץ-ישראל-רעגירונג.

י ר ו ש ל י ם. (י.ט.א.) דער „עדוויזאָרי קאָנסול (ביראַט), וואָס איז די טעג געשאַפען געוואָרען דורך דער ארץ-ישראל-רעגירונג, וועגען וואָס מיר האָבען שוין טעלעגראַפיש מיטגעטיילט, בעשטעהט, ווי בעקאַנט, נאָר פון פאָרשטעהער פון דער א"י-אַדמיניסטראַציע. אין דעם ניי געשאַפענעם ביירעט געהען אַריין פאָלגענדע הויכע בעאַמטע: דער הויפט-סעקרעטאָר פון דער ארץ-ישראל רעגירונג, דער יוסטיץ-סעקרעטאָר, פינאַנץ-סעקרעטאָר, הויפט-קאָמענדאַנט פון דער פאָליציי, דעפאַרטאַמענט-דירעקטאָרען פון בילדונג, געזונדהייט-שוץ, עפענטליכע אַרבייטען. לאַנדווירטשאַפט. צאָל און אייזענבאַהנען דער הויפט-דירעקטאָר פון דער פאָסט און די ביידע גובערנאַטאָרען פון צפון און דרום-דיסטריקטען פון ארץ-ישראל.

טעטיגקייט פון היאס-עמיגדירעקט אין אורוגוואי.

שוץ פון די יודישע איינוואנדערער.

מ אָ נ ט ע ו י ד ע אָ, (יט"א) די פאָרשטעהערשאַפט פון היאס - עמיגדירעקט אין אורוגוואַי האָט דאָ געעפענט אַ סעקרעטאַריאַט צום שוץ פון די איינוואַנדערער. די אויפגאַבע פון סעקרעטאַריאַט איז צו שאַפען פאַר די אימיגראַנטען אַרבייט.

דער ניי-געשאַפענער סעקרעטאַריאַט איז די איינציגע אינסטיטוציע אין דרום אַמעריקאַ, וואָס זאָרגט פלאַנמעסיג וועגען פּראָדוקטיווער הילף פאַר איינוואַנדערער. דער סעקרעטאַריאַט אונטערהאַנדעלט איצט מיט אַ פאַבריק פון געפרוירענע פלייש וועגען בעשעפטיגען אַ גרעסערע צאָהל יודישע אימיגראַנטען. עטליכע סעקרעטאַריאַטען וועלען דורכן היאס - עמיגדירעקט געעפענט ווערען אויך אין אַנדערע שטעדט פון דרום-אַמעריקאַ.

עלטסטער פעלדשער
הוואל
איז צוריקגעקומען פון קורציע און נעמט אָן קראַנקע.
25 ווסכאָדניא .25
294

א לאנג-עקזיסטירענדער
פריזיער-אנשטאלט
פרייזווירדיג צו פערקויפען.
צו ערפאַהרען ביי הערשקאָוויטש, וואָלטשאַנסקאַ 164
291

דאנטיסט און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.
פרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

טליתים-פאבריק
אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע זיידענע טליתים פון פערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל
ביי א. ה. צישרינאָווסקי, קאַמיענאַ 8,
אין צווייטען הויף, פּאַרטער. קומט און איבערציינגט אייך! 298
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

א ביער-שענק
אין בעסטען צענטרום פון שטאָדט, נאָהנט צו דער פיעטריקאָווער-גאַס, איז מיט אַלע איינריכטונגען צו פערמיעטען אויף חודש-געלט. 342
צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע „נ. פאָלקסבלאַט".

עס קלינגט שוין אין גאנץ לאדז,
אַז אַלע אָרט ביטען. פּאַדאַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס אין אַלע געריכטען, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטאַנציעס ווערען אויסגעאַרבייט, אַמביציעס און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ
„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.
וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אַנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שווייצער
איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען, פּראָטעסטען ווערען אויסגעפיהרט מיט אייגענע קאָסטען.
מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

בעקאנטמאכונג.
די בעוואוסטע וואַרשאַווער פירמע א. נ. J. KRZYPOW האָט ערעפענט -:- אין -:-
לאדז, 16 בענעדיקטא 16
א מעבעל-לאגער
קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען, אַנטיקען און פעלצען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזען; קומט און איבערציינגט אייך
289

SZKOŁA PRZEMYSŁOWA
Tow. Szerzenia Oświaty i Wiedzy Techn. wśród Żydów
w Łodzi, Pomorska 48/50.
עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פון קאַנדידאַטען אין דער I. קלאַס. די קאַנצעלאַריע איז טעטיג טעגליך פון 9–2 נאָכמ. 283

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik
געאַרבייט אין דער לאָדזער קראַנקען-קאַסע איבער 4 יאָהר, נעהמט יעצט אָן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אָוונד אויף דער
נאוואמיעסקא 26, פראנט 2. שטאק
היילען, פּלאָמבירען, צאָהן-ציהען אָהנע שמערצען, קינסטליכע ציהן, קאָראָנען און גאָלד-ברוקען.
צוגענגליכע פרייזען.
פאַר מיטגל. פון קראַנקען-קאַסע און זייערע פאַמיליעס.

מוטערס!
פערלאַנגט אין די אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקען דעם היגיענישען
פודער פאר קינדער
Puder Dzidzi"
(מיט'ן העהנדעל) 7571
וועלכער דערהאַלט דעם קינד'ס קערפער אין געזונדהייט און ריינקייט.
א שאכטעל 60 גראשען.

Dr. ADAM
Grosglik
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראַנקה, רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med. J. Szmerłowski
פרויען-קראַנקה, און אַקושעריע
נעמט אָן פון 3 ביז 5.
פיעטריקאָווער 17,
טעלעפאָן 7-13.

היילפעדאגאגישע קורסען
פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווער-ערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)
Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-ארצט.
עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-אַפּאַראַטען.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
עמפפאַנגט פון 5 — 7 אָוונד.

רויך און פייער.

אין די לעצטע טעג פון דער פאריגער וואך איז אין דער גאנצער פוילישער פרעסע פיל גערעדט געווארען וועגען א מעגליכער רעקאנסטרוקציע פון מיניסטארען-קאבינעט, און עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז מען האט שוין גערעדט, וועגען נעמען; אזוי, למשל, איז גערעדט געווארען וועגען דער צוועקמעסיגער דימיסיע פון די אזוי-גערופענע „רעאקציאנערע מיניסטארען“ ביעזאביטאווסקי, מיעשטאוויטש און קוויאטקאווסקי.

אין די סיים-קרייזען האט מען אפילו געשמועסט וועגען דעם, אז דער פרעמיער פילסודסקי איז דעצידירט צו רעזיגנירען פון זיין הויכען אמט אלס פארזיצער פון מיניסטארען-ראט, און אז ממלא מקום וועט איהם זיין דער גענעראל סאסנקאווסקי.

זעלבסטפערשטענדליך, אז מצד די רעגירונגס-קרייזען האט מען די דאזיגע אלע ידיעות אפגעלייקענט, און איצט לייקענט עס אויך אפ די אפיציעלע „גלאס פראוודי“, וועלכע דערקלערט אבער, אז — „איז נישטא קיין רויך אהן א פייער“. ס'איז מעגליך — זאגט די צייטונג — אז דאס פייער האט זיך שוין אויסגעלאשען, אויב עס האנדעלט זיך וועגען דער פראגע מכוח אן ענדערונג אויפ'ן פרעמיער-אמט. ס'איז אמת אין דער דאזיגער הינזיכט קיין שום באשלוס לעת עתה נישט אנגענומען געווארען; די דאזיגע פראגע ווערט אבער איצט באהאנדעלט ביי די לייטענדע מלוכה-פאקטארען פון פוילען.

דיזעלבע צייטונג ווייסט אבער גלייכצייטיג צו פערזיכערען, אז אויב די דאזיגע ענדערונגען וואלטען אפילו יא פארגעקומען, וואלטען זיי קיין שום השפעה נישט געהאט אויף דער ריכטליניע, וואס איז אנגעדייט געווארען נאך דער מאי-איבערקערעניש.

אזוי-צי-אזוי פערזיכערט דער אפיציאז, אז אויף א באשלוס מכח א רעקאנסטרוקציע אין דער רעגירונג קאן מען זיך ריכטען היינטיגע וואך.

און עס ווייזט דאך שוין אויס, אז עס איז נישטא קיין רויך ווען קיין פייער איז נישטא —

עס איז נאך דא פייער אין דער מאי-רעגירונג, עס זענען נאך דא פאטענצען, און פון גענ. סאסנקאווסקי, אלס פרעמיער קאן נאך קיין רעד נישט זיין, כל זמן יענער איז נאך קראנק, און געפינט זיך אין ניצע-מ'רעכענט ער זאל דארט פערבלייבען נאך א דריי חדשים. ביז ער וועט קאנען קומען צו זיך נאך דער מאי רעוואלוציע-און אז פייער איז נאך דא, קאן מעגליך זיין, אז ער וועט נאך אויסגעניצט ווערען אויף צו שמידען מעשים לטובת דעם ווייט נאך נישט סאנירטען לאנד, וואס שטיקט זיך נאך אין דעם געדיכטען רויך פון ווערטער און פראגען.

מן.

שעהנע הבטחות און מיאוסע מעשים
די יודען אין ליטע נאך דער איבערקערעניש.

(קארעספאנדענץ פון קאוונא צום „נייעם פאלקסבלאט“).

די באציהונג פון דער נייער רעגירונג צו די יודען איז נאך עד-היום נישט קלאר. פון איין זייט זאגט צו דער פרעמיער-מיניסטער צו רעגולירען די רעכטע פון די מינדערהייטען דורך ספעציעלע געזעצען. דער אפיציאז „ליעטובא“ איז מעגליך מכריז, אז די רעכטע פון די נאציאנאלע מינדערהייטען וועלען אפגעהיט ווערען און דער קאוונער מיליטערישער קאמענדאנט, וועלכער האט איצט אונבעגרעניצטע רעכטע ערקלערט, אז ער האלט די יודען פאר אזעלכע נוצליכע בירגער, ווי די ליטווינער און ער וועט נישט דערלאזען, אז ווער עס איז זאל די יודישע באפעלקערונג באַ'עוולען. פון דער צווייטער זייט זענען אבער פאראן בולט'ע סימנים פון אנטיסעמיטיזם: איינער פון די ערשטע באמטע, וואס איז אבגעזאגט געווארען, איז דער יודישער יוריסט ה' פרידשטיין, וועלכער איז דורך דער פריהערדיגער רעגירונג באשטימט געווארען אלס מיטגליד פון יורידישען ראט ביים יוסטיץ-מיניסטעריום. די ידיעה, אז ה' פרידשטיין איז געווען וויצע מיניסטער פון יוסטיץ איז נישט ריכטיג. לויט זיינע ידיעות אויפ'ן געביט פון קרימינאלאגיע האט נישט ה' פרידשטיין אין ליטע צו זיך קיין גלייכען. אויף זיין ארט איז באשטימט געווארען א קריסטליכער דעמאקראט.

די רעגירונג האט געשלאסען דאס קאוונער שחיטה-הויז. די קריסטליכע דעמאקראטען האבען שוין דאס קאוונער שחיטה הויז געהאט געשלאסען אין די צייטען פון זייער ממשלה. די דעמאקראטישע רעגירונג האט אבער דאס שחיטה-הויז צוריק געעפענט. די נייע רעגירונג האט אין די ערשטע טעג פון איהר ממשלה דאס שחיטה-הויז ווידער געשלאסען. דער ציל [פון שליסען דאס שחיטה-הויז איז ארויסצורייסען דעם פלייש מסחר פון די יודישע הענד און איהם איבערגעבען די קריסטליכע קאאפעראטיווען. וועלכע האבען אן אייגען שחיטה-הויז עטליכע קילאמעטער פון שטאדט.

די ידיעה, וואס זיך באוויזען אין דער אויסלענדישער פרעסע, אז די רעגירונג האט אנגעקניפט אונטערהאנדלונגען מיט די מינדערהייטען פראקציעס וועגען שאפען א מעהרהייט אין סיים, האבען נישט קיין שום גרונד. דער ליטווישער רעגירונגס-אפיציאז לייקענט עס קאטעגאריש אפ. די צייטונג גיט אבער דערביי צו, אז די רעכטע פון די מינדערהייטען וועלען נישט זיין אפהענגיג פון דער פאזיציע, וואס די מינדערהייטען-פראקציעס אין סיים וועלען אננעהמען לגבי דער רעגירונג.

*

אויף דער בענייטער זיצונג פון ליטווישען סיים נאך דער איבערקערעניש האבען זיך ווידער געפונען הונדערטער אפיצירען. די לינקע דעפוטאטען האט מען וועגען דער איבערקערעניש נישט געלאזט רעדען. די לינקע און די נאציאנאלע מינדערהייטען האבען זיך אפגעהאלטען פון שטימען ביי אננעהמען דעם בודזשעט.

דער פארשטעהער פון דער יודישער סיים-פראקציע האט דערוויל איבערגעלייענט א דעקלאראציע, אין וועלכער עס איז ערקלערט געווארען, אז היות די נייע רעגירונג האט גארנישט פארגעשטעלט דעם סיים איהר פראגראם, קען די יודישע פראקציע נישט שטימען פאר'ן בודזשעט, ווייל זי ווייסט נישט, וואס פאר א פאליטיק די רעגירונג וועט פיהרען. די יודישע פראקציע וויל אבער נישט שטערען דער רעגירונג אין איהר ארבייט און האלט זיך דעריבער אפ פון שטימען.

צוליב צענזוראלע טעמים איז באשווערט דאס ארויסשיקען טעלעגראמען פון קאוונע וועגען דער לאגע אין ליטע. די צייטונגס-קארעספאנדענטען מוזען שיקען די ידיעות דורך פערשידענע אומוועגען.

די לעצטע טעג זענען אין דער ליטווישער פראווינץ, איבערהויפט אין די קרייזען טאורעק און מאזשייק פארגעקומען פויערים-בונטען, וועלכע זענען בלוטיג דערשטיקט געווארען. א טייל מורדים זענען ארעסטירט. א טייל זענען זיך צעלאפען אין די ארומיגע וועלדער.

(י.ט.א.)

אנטיסעמיטישע באיקאט-אגיטאציע אין עסטרייך.

וויען. (י. ט. א.) פאר די לעצטע קריסטליכע ווייהנאכט-חגאות איז אין געוויסע ווינער באצירקען געפיהרט געווארען א שטארקע באיקאט-אגיטאציע געגען דעם יודישען האנדעל. עס זענען סונאנדערגעטיילט געווארען פיל פלוגבלעטער, וועלכע האבען גערופען די באפעלקערונג נישט צו קויפען ביי יודען.

דעם 5-טען יאנואר זענען אין גאנץ וויען סונאנדערגעקלעפט געווארען פלאקאטען, אין וועלכע די באפעלקערונג ווערט אויפגעפאדערט לויט'ן ביישפיל פון אונגארן און רומעניען אקטיוו צו פערווירקליכען דעם אנטיסעמיטיזם און ברענגען צו דער איינפיהרונג פון „נומערוס קלאוזוס“ אויף די הויכשולען פון עסטרייך.

פראפ. קליוטשניקאוו באזייטיגט פון זיינע אמטען.

מאסקווע, (יט"א) פראפ. קליוטשניקאוו, וועלכער איז ארויסגעטרעטען אין מאסקווע בעת דעם וכוח וועגען אנטיסעמיטיזם מיט אן אנטי-יודישער רעדע, איז באזייטיגט געווארען פון אלע אמטען וואס ער האט פערנומען. ווי מען מיילט מיט פון די סאוויעטישע קרייזען, איז דאס באזייטיגען פון פראפ. קליוטשניקאוו א פועל-יוצא נישט נאר פון זיין לעצטען אנטיסעמיטישען ארויסטריט, נאר פון זיין גאנצער פאליטישער ליניע, וואס איז פיינדליך דער ראטען מאכט. דער באשלוס וועגען באזייטיגען קליוטשניקאוו'ן זאל זיין אנגענומען נאך פאר זיין לעצטען ארויסטריט.

אין רומעניען.

לויט מיין רייזע-פלאן האב איך נישט געזאלט זיין אין קעשינעוו, ערשטענס האט מיר די צייט נישט דערלויבט. מען האט מיך פערהאלטען אין בוקארעשט לענגער, ווי איך האב פריהער גערעכענט.

צווייטענס האב איך זיך שלעכט געפיהלט אין רומעניע. טראץ דעם, וואס איך האב דארט געוואוינט כמעט אלע אינטעלעקטועלע, באדייטענדסטע יודישע שריפטשטעלער אין דער רומענישער ליטעראטור און די יודישע רעדאקטארען פון די טעגליכע רומענישע צייטונגען, ווי אויך די שטודירענדע יוגענד און די בני-ברית פאר דעם נאציאנאל-פאנד, און ארגאניזירט א סך פון זיי פאר דעם „שריפטשטעלער און קינסטלער טאג“ (ל"ג בעומר) — איך האב זיך געפיהלט שלעכט אין רומעניע טראץ דער פריינדשאפט און ליבענס-ווירדיגקייט, וואס מען האט מיר ארויס געוויזען פון אלע יודישע קרייזען.

מיר איז געווען שווער צו אטעמען די אנטיסעמיטיש-פערגיפטעטע און פערפעסטעטע לופט אין רומעניען.

האבענדיג אן אמעריקאנישען פאס, האב איך גענאסען פרייהייט פון דער באוועגונג אין אלע לענדער, נאר אין רומעניען האב איך געהאט גרויסע צרות מיט'ן פאס.

בעפאר איך האב פערלאזען ארץ-ישראל האב איך גענומען אין ירושלים א וויזע ביים רומענישען קאנסול.

וועהרענד אין די וויזען פון אנדערע לענדער — דארט, וואו עס האט זיך געפאדערט צו האבען א וויזע — איז געווען די ערלויבניש אויף א יאהר (אן אויסנאהם איז געווען פוילען, וואו איך האב געהאט געבאקענע יאהרען מיט'ן איינמעלדען און אויסמעלדען), אבער אין רומעניע האט דער קאנסול אין ירושלים מיר געגעבען די דערלויבניש נאר אויף טראנזיט, ד. ה., נאר אויפ-דורכרייזען.

אין יעדער שטאדט אין רומעניע האב איך געהאט צו טהון מיט מיין פאס, געהאט צו טון מיט דער „סעקוראנציע“, ד. ה., מיט דער פאליטישער פאליציי, מיט דער רומענישער אכראנקע. און היות איך האב זיך געפיהלט אלס א כשר'ער יוד, מיט א כשר'ן אמעריקאנער פאס. האב איך דאך קיין מתנות. קיין לאפקע נישט געשענקט (אין רומעניע נעמען כאבאר אפען יעדער באאמטער, פונ'ם קלענסטען ביז'ן גרעסטען), האבען זיי, די ליבע רומעניער, מיר געמאכט שוועריגקייטען, אפהאלטונגען און צוריקהאלטונגען. דאס, וואס איך בין א זשורנאליסט און א רעדנער, האט זיי באאומרוהיגט, טראץ דעם, וואס די ציוניסטען, צווישען זיי באוואוסטע פערזענליכקייטען, האבען אפגעגעבען איבער מיין פערזאן די געווינשטע אינפארמאציעס.

דאס איז געווען דער גרונד פון מיין באשלוס אפצוקירצען מיין רייזע איבער רומעניע.

אבער ווײַלענדיג אין בוקארעשט אלס דער גאסט פון די דארטיגע יודען, האבען מיך די ציוניסטען, די יוגענד און סתם יודען פון קעשינעוו איבערגעשטורעמט מיט טעלעגראמעס, אז איך מוז קומען צו זיי אלס דער גאסט פון די בעסאראבער יודען. ווען נישט, — וועלען זיי דאס מיר קיינמאל נישט מוחל זיין.

איך האב נישט געקענט ביישטעהן דעם נסיון. ווי איז מען דאס אין רומעניען און מען באזוכט נישט קעשינעוו די טרויעריג-באריהמטע שטאדט און מען זעהט נישט ווי עס לעבען די ברידער אין דער אמאליגער בעסאראביען, וואו איך בין נאך קיינמאל נישט געווען?

און איך האב געענדערט מיין ערשטען באשלוס און איך האב מיט צוויי טאג פאר דער אפרייזע, בעקומען בלאטשען וועגען א דערלויבניש צו פאהרען קיין קעשינעוו.

בלעטער פון מיין טאג-בוך

גאר נישט אזוי גיך טוט עס זיך ווי עס רעדט זיך. מיין יונגער פריינד, דער סטודענט יוסף לערנער, וועלכען די קעשינעווער ציוניסטען האבען באאויפטראגט מיך צו באגלייטען אהין, האט גענומען אומלויפען אין דער פאליציי, אין דער סעקוראנצע, צו בעקומען פאר מיר די רייזע דערלויבניש. אבער אומזיסט איז געווען זיין מיה. ניין, איך מוז אליין קומען אין דער פאליציי. זיי מוזען זעהן מיין פנים. האב איך זיך מטריח געווען און בין אליין געגאנגען. דאס האט אויך נישט געהאלפען. דערווייל אבער, האט די קעשינעווער יודישע טעגליכע צייטונג „אונזער צייט“, און די רוסישע טעגליכע צייטונגען מודיע געווען, אז איך קום צופאהרען פרייטאג איינס א זייגער נאכמיטאג.

קורץ: איך האב איבערגעגעבען די זאך צו דעם באקאנטען ציוניסט, דעם מיליאנער לאזאר מרגליות (דער ראטשילד צווישען די רומענישע גבירים), וועלכער איז אויך זעהר אנגעזעהען ביי דער רעגירונג.

מרגליות האט זיך אליין געווענדעט מיט א ביטע צום אבער-פאליצמייסטער פון בוקארעשט אין דער סעקוראנצע. זיי זאלען מיר דערלויבען צו פאהרען קיין קעשינעוו. ער האט פערזענליך פאר מיר גאראנטירט, — אבער עס האט אלץ נישט געהאלפען, טראץ זיין באמיהונג א גאנצען טאג. אנטקעגען אווענד האט ער מיר געלאזט וויסען, אז איך זאל פאהרען צום באהן און ער וועט מיר פערזענליך ברענגען אויפ'ן באהנהויף די ערלויבניש.

* * *

איך האב די אלע קליינינקייטען דערציילט, אום צו געבען א באגריף, ווי שווער עס איז צו רייזען אין רומעניען, באזונדערס ווען מען איז באקאנט אלס זשורנאליסט. דער אמעריקאנער פאס העלפט אויך נישט.

די אורזאך דערפון?

פון

ראובן בריינין.

ראשית לכל זענען די רומענער באאמטע סתם רשעים. האבען א פערגעניגען ווען זיי קענען טוטשען א מענשען, ווער רעדט נאך א יודען. וואו זיי קענען זיין — זענען זיי זיך נוקם אן א יודען, פון וואנען און ווער ער זאל נישט זיין.

איך בין געווען א טרויעריגער עדות אין בוקארעשט, איך האב געזעהן צוויי מאל אין גאס ווי קריסטליכע סטודענטען זענען איבערגעפאלען יודישע סטודענטען און געשלאגען אין זיי קלעפ אויף וואס די וועלט שטעהט, — צעבלוטיגט און צעביילט זיי.

דאס איז געווען אין דער צייט, ווען די רעגירונג האט צוגעמאכט די אוניווערזיטעט איבער די שלעגערייען.

די רעגירונג אליין האט געשפילט א צווייד'ייטיגע ראל. כלומר'שט האט זי נישט געוואלט די פאליגאנישע איבערפאלען אויף די יודישע סטודענטען, און האט געשלאסען די אוניווערזיטעט.

פון דער אנדערער זייט האט די רומענישע רעגירונג שטילערהייט דערמוטיגט די בויאנעס-סטודענטען, און האט זיך געוואלט נוקם זיין אן די יודען.

איך בין געווען אן „אויגען-עדות“ און געזעהן ווי די פאליסלייט האבען צוגעזעהן די קלעפ, וואס די רומענישע סטודענטען האבען געטיילט רעכטס און לינקס זייערע יודישע אוניווערזיטעט-„קאלעגען“, — ווי זיי וואלטען פולגעבראכט א העלדישע טאט, — זיי האבען אפילו נישט געשוינט די יודישע סטודענטקעס.

די פאליסלייט האבען דאס מיט פערגעניגען צוגעקוקט און געשטאנען אן א זיים-נישט א ריהר געגעבען זיך פון ארט, ווי עס איז גארנישט זייער זאך.

אויך די רומענער, דאס גאסען-פובליקום, האבען קאלטבלוטיג, אנדערע מיט א צופרידענעם שמייכעל, צוגעזעהן אזעלכע שוידערליכע סצענעס.

נישט איינער פון זיי האט פראטע-

(ענדע זעה 7-טע זייט).

שפינאזא-געזעלשאפט אין פראנקרייך.

פאריז. (י. ט. א.) די געזעלשאפט „פריינד פון שפינאזא“ מאכט פארבערייטונגען צו דער פייערונג פון 250. יאהרצייט פון ברוך שפינאזאס טויט. די געזעלשאפט האט ארויסגעלאזען אן אויפרוף אונטערצושטיצען דעם פאנד אויף צו פערוואנדלען דאס הויז, אין וועלכען שפינאזא האט געשריבען זיין „עטיק“ אויף א שפינאזא-מוזיי אין ביבליאטעק. דער אויפרוף איז אונטערגעשריבען דורך פראפ. אנרי בערגסאן. צום קאמיטעט פון דער פייערונג געהערען רענאן, עדואַרד הערריא פיער זשאנע און זשאט פרעוואָ.

נייער פאלקסבלאט
.9 יאנואר 1927.

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט
.9 יאנואר 1927.

9 זונטאג ו שבט תרפ"ז	יאנואר זון-אויפגאנג 7.17 זון-אונטערגאנג 3,30 לענג פון טאג. 9

קהלה.

(*) היינט קומט פאר א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג מיט דער זעלבער טאג-ארדנונג, וואס איז געווען אויף דער פריהערדיגער זיצונג. ווי בעוואוסט איז פאריגען זונטאג נישט געקומען צו דער טאג-ארדנונג.

היינט
צוזאמענפאהר פון קליין-פאבריקאנטען.

(–) היינט קומט פאר אין לאדז א צוזאמענפאהר פון די קליין-טעקסטיל-פאבריקאנטען פון לאדזשער וואיעוואודזטווע.

ארבייטסלאזע
היינטיגע וואך וועט מען אויס-צאהלען שטיצע.

(ס) דער ארבייטסלאזער פאנד האט בעקומען 250 טויזענד זל. אויף אויס-צוצאהלען די וואך פאר ארבייטסלאזע פונ'ם לאדזער קרייז. פון דאזיגען סכום איז פאר די גייסטיגע ארבייטסלאזע בעשטימט א נישטיגע סומע – קוים 15 טויזענד זל. פארן גאנצען חודש.

מ'האט אויסגעקויפט וועניגער פאטענטע ווי פאראיאהרען.

(ב) לויט די פראוויזארישע אויסרע-כענונגען ווייזט זיך ארויס, אז אין היינ-טיגען יאהר זענען אויסגעקויפט-געווא-רען א סך וועניגער פאטענטען, ווי פאראיאהרען.

גריפע
פערשפרייט זיך אין לאדז.

(–) לויט די פראוויזאריש-פעסטגע-שטעלטע ציפערן ווייזט זיך ארויס, אז אין משך פון די לעצטע וואכען האט זיך אין לאדז בעדייטענד פערשטארקט די גריפע-קראנקהייט.

קיין טויט-פאלען פון דער קראנקהייט זענען פינדעסטוועגען נישט געווען.

סעקוועסטראטארן
פון דער קראנקען-קאסע.

(ס) צוליב דעם, וואס לעצטענס האבען זיך פיל פון די פערזאנען-ערעסירטע בעקלאגט אויף די סעקוועסטראטארען פון דער קראנקען-קאסע האט די פערוואל-טונג פון דער קראנקען-קאסע שוין אויס-געארבייט א רעגולאמין פאר די סעקווע-סטראטארען. דער דאזיגער רעגולאמין זאל רעגולירען די ארבייט און קאמ-פעטענצען פון די סעקוועסטראטארען.

אנ'ארבייטער איינגעפאלען אין א קעסעל הייס וואסער,

(–) אין קראנענבערג'ס פאבריק אויף ליפאווא 58, איז דער 45-יעהריגער ארבייטער באלעסלאוו מיכאלעוויטש בעת'ן בעטראכטען דעם קעסעל, ארייג-געפאלען אין א קאכעדיגען קעסעל וואס-סער און בעקומען שטארקע בראנד-וואונ-דען אויפ'ן גאנצען קערפער.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאל.

בעקאנטמאכונג.
דער איבעראל בעוואוסטער אבער-פעלדשער זינגער פון ווארשא
שווענטאיארסקא 34 וואס א דאנק זיין ראט זענען פיל מענשען אויסגעהיילט געווא-רען פון די שרעקליכע קראנקהייט, ווי גאל, שטיינער, נעלבזוכט און לעבער-קראנק-הייטען קומט אלע 2 וואכען קיין לאדז, דעם 9 יאנואר וועט ער איינשטיין ביי זאקס, פיעטריקאווער 6. 394

אויסלענדישע הלואה פאר לאדזשער אינדוסטרי
וואס קומט אבער ארויס, אז די הלואה איז א קורץ-טערמיניגע.

(–) דער צענטראל-פערבאנד פון דער פוילישער אינדוסטריע (לעוויאטאן) האט מיטגעטיילט די ביידע היגע טעקסטיל-פערבאנדען, אז ער האט דערהאלטען אנ'אויסלענדישע אפערטע אויף א הלואה. די דאזיגע הלואה זאל ערטיילט ווערען אין דער הויך פון 20 פראצ. פונ'ם ווערט פון די גרונדשטיק, וואס די אינ-דוסטריעלער בעזיצען. די הלואה דארף גאראנטירט ווערען דורך דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא" און וועט געגעבען ווערען אויף 8 פראצ. די אונ-טערהאנדלונגען געהען נאך וועגען דעם טערמין פון דער הלואה. די מלוים פראָ-פאנירען צו א קורצען טערמין, די אינ-דוסטריעלער פערלאנגען – א לענגערען

לאדז. קראנקען-קאסע לעבט איבער א קריזיס.
אויסגאבען וואקסען אומגעהויערע. – הכנסה איז מינימאלע. – ארבייטסלאזיגקייט און קראנקהייטען.

(–) אין דער קראנקען-קאסע איז פארגעקומען א קאנפערענץ אין וועל-כער ס'האבען זיך בעטייליגט: די הייל-קאמיסיע, פינאנץ - ווירטשאפטליכע קאָ-מיסיע. דאקטוירים און רעפערענטען פון די לעטשניצעס.

אויף דער טאג-ארדנונג האט זיך גע-פונען די פראגע וועגען דעם אומגעהוי-ערען וואוקס פון די צאהל קראנקע אין משך פון די לעצטע חדשים. אזוי האט זיך ארויסגעוויזען, אז בעת אין חודש אפריל פון פאריגען יאהר האט די קראנקען-קאסע אויסגעצאהלט געלד-שטיצע פאר קראנקע 40-50 טויזענד זלאטעס וועכענטליך, איז אין אויגוסט אויסגעצאהלט געווארען 50–60 טויזענד זלאטעס וועכענטליך און אין חודש דע-צעמבער – שוין 108 – 110 טויזענד זל. וועכענטליך. ד. ה., אז די סומעס זע-נען געוואקסען מיט 100 פראצענט.

אין דער זעלבער צייט, ווען ס'זע-נען געוואקסען די הוצאות, האבען זיך אבער בעדייטענד פערקלענערט די הכנסות. די הוצאות פערגרעסערען זיך אלץ מעהר דערמיט, וואס אין די ווינ-טער-חדשים איז די ארבייטסלאזיגקייט גרעסער, די סעזאן-ארבייטער פערדינען נישט און די קראנקען-קאסע, נישט נעהמענדיג פון אט די ארבייטסלאזע קיין שום אפצאהלען, – מוז זיי לויט'ן געזעץ, ערטיילען מעדיצינישע און מאַ-טעריעלע הילף. ווען מ'נעהמט נאך אין אכט, אז צוליב דער ארבייטסלאזיגקייט אין די ווינטער-חדשים פערגרעסערען זיך די קראנקהייטען, – איז די לאגע פון דער קראנקען-קאסע גאר נישט קיין גוטע.

נעהמענדיג דאס אלץ אין אכט, איז דעריבער בעשלאסען געווארען, אז די דאקטוירים זאלען זיין זעהר שטרענג ביים ארויסגעבען אומפעהיגקייטס-צייג-נישען פאר די קראנקע.

*

(וו) ווי מ'שמועסט, זאל דער הויפט-דאקטאר פון דער קראנקען-קאסע קלו-שינסקי וועלכער האט בעקומען אורלויב, נישט אומקעהרען זיך אויף זיין אמט, ווייל צווישען איהם און דער קראנקען-קאסע-פערוואלטונג קומט פאר א סכסוך, ווע-גען א פערטרעטער.

דערשאסען א געפעהרליכען באנדיט,
וועלכער האט פאריגע וואך דערהרג'עט א דראשקאזש.

(פ) פאריגע וואך איז דער בעקאנ-טער באנדיט טורעיטשיק אין בושעושין צוגעגאנגען צו א שטאדטישען דראש-קאזש און פון איהם פערלאנגט, אז ער זאל איהם, טורעיטשיק'ן און זיין כלה אפפיהרען צו דער באהן קיין קאלושקי. ווען דער דראשקאזש האט פערלאנגט, אז טורעיטשיק זאל איהם פריהער בע-צאהלען, האט דער באנדיט ארויסגע-כאפט א רעוואלווער און דערשאסען דעם דראשקאזש.

טורעיטשיק איז ענטלאפען און די פארבייגעהער האבען שפעטער געפונען דעם טויטען קערפער פון דעם דראש-קאזש.

די פאליציי האט אונטערגענומען אנ-אקציע מיט'ן צוועק צו כאפען דעם באנדיט.

נעהערנדיג אין אוועגד האט א פא-ליציאנט בעמערקט, ווי פון בושעוזשי-נער וואלד שלייכט ארויס עמיץ א פער-דעכטיגער פערזאן. ווען דער פאלי-ציאנט האט איהם אויפגעפאדערט זיך אבצושטעלען, האט טורעיטשיק זיך גע-כאפט פאר דער טאש, כדי ארויסצו-נעהמען א רעוואלווער.

דערויף האט דער פאליציאנט 2 מאל אויסגעשאסען אין טורעיטשיק'ן און איהם אוועקגעלעגט א טויטען אויפ'ן ארט.

מיט'ן דערהרג'ענען טורעיטשיק'ן, האט די פאליציי אונשעדליך געמאכט איינעם פון די געפעהרליכסטע באנדי-טע פון לאדזשער קרייז.

זיך געשאכטען און געהאנגען.
ערציוויפעלטער שריט פון א 67-יעהריגען ארבייטסלאזען, וועלכער האט נעדארפט אנקומען צו הונגער.

א שרעקליכע טראגעדיע האט זיך אפגעשפיגעלט אויף גדאנסקא 70.

אין יענעם הויז האט זיך אויפגעהאל-טען ביי זיינע קינדער דער 67-יעהרי-גער יאן זיבערט, וועלכער איז פון א לענגערער צייט געווען ארבייטסלאז.

לעצטענס האט דער אלטער זיבערט בעמערקט, ווי זיינע קינדער קרומען זיך. וואס ער איז זיי געפאלען צולאסט און זיי מוזען איהם אויסהאלטען.

זיבערט האט אומאויפהערליך געזוכט ארבייט, אבער אהן ערפאלג.

שהערנדיג... צווישען איהם און זיינע קינדער אויסגעבראכען א קריגערי' און דער אלטער האט זיך דערמיט אזוי איבערגענומען, אז ער האט בעשלאסען צו מאכען א סוף צו זיין לעבען.

זיבערט האט דעריבער אויסגענוצט די געלעגענהייט, וואס קיינער איז אין שטוב נישט געווען און ער האט מיט'ן קוך-מעסער זיך געמאכט עטליכע שני-טען אין בויך.

ער האט זיך אליין פערשטאפט דאס מויל מיט שמאטעס, כדי מ'זאל נישט הערען די קרעכצען.

ווען ער האט אבער געפיהלט, אז די מעסער-שניטען העלפען נישט און ער לעבט נאך, איז דער אלטער ארויף אין קלאזעט און זיך אויפגעהאנגען אויף א שטריק.

ווען די איינוואוינער האבען בעמערקט דעם הענגענדיגען, איז ער שוין געווען טויט.

די טרעפען פון זיבערט'ס שטוב ביז צום קלאזעט זענען געווען בעשפריצט מיט בלוט. דאס איז געווען דערפון, וואס דער אלטער האט זיך געשלעפט איבער'ן הויף מיט די מעסער-וואונדען.

א קאפיטאן, וואס איז גאר קיין קאפיטאן נישט
א פראצעס פון א אפעריסט.

(§) נעכטען האט דאס היגע מיליטער-געריכט אונטער'ן פארזיץ פון מאיאר גראלעווסקי בעטראכט דאס פראצעס פון 33-יעהריגען קאפיטאן פון 31 פולק אין לאדז, בוימגערטנער יוליוש.

דעם 15 יאנואר 1926 האט קאפיטאן בוימגערטנער געמאלדען דער דאוואודזט-ווע פון 31 פולק, אז ער האט אין דער צייט פון 5 ביז'ן 10 יולי 1913 בעלייגט דעם מאטורא-עקזאמין אין מלוכה-גימנאזיום, אויפ'ן נאמען פון פראנטישעק יוזעף אין לעמבערג.

אויף דער בריוולינער אנפראגע פון אונטער-פולקאווניק פון דער זשאנדאר-מעריע אנלאוף, האט דער דירעקטאר פון דער שולע געענטפערט, אז בוימ-גערטנער איז אין דער שולע נישט גע-גאנגען און האט דארט קיין מאטורע-עקזאמין נישט בעלייגט.

אויפ'ן גרונד פון א געפעלשטען אור-לאפ-דאקומענט, וועלכער שטעלט פעסט, אז ער איז א אספיראנט-קאדעט פון דער אפיצירען-שולע, און אויפ'ן סמך פון א בעשטעטיגונג פון 2 אפיצירען, אז ער האט געענדיגט 8 קלאסען, האט בוימ-גערטנער בעקומען די ראנגע פון אונ-טער פארוטשניק אין פוילישען מיליטער דעם 1 אפריל 1920, און דאן בעת דער באלשעוויסטישער אינוואזיע האט ער אוואנסירט אויף א פארוטשניק און דאן אויף א קאפיטאן.

צווישען דער צייט איז בוימגערטנער צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר צונעהמען זיך 116 זל. 50 גר. פון דער געזעל-שאפט צו האדעווען פאסט-טויבען.

אין געריכט ווערט פארגעלייענט א בריוף פון קריגס-מיניסטעריום, וועלכעס האט זיך דורך דער פערמיטלונג פון אויסערן-מיניסטעריום געווענדעט צום עסטרייכישען קריגס-מיניסטעריום אין דערהאלטען א תשובה, אז בוימגערט-נער האט קיינמאל נישט געדינט אין עסטרייכישען מיליטער, אז ער האט נישט געענדיגט די אפיצירען-שולע און האט אויך נישט בעקומען קיין אורלאב.

דער קאפיטאן ווערט דעגראדירט ביז צו דער מדרגה פון א זעלנער, ווערט דערוויילטערט פון מיליטער און ווערט פער'משפט אויף 1 יאהר טורמע.

קאנצערט-דירעקציע: אל. שטרויך.
פילהארמאניע-זאל
גארוטאָוויזשא 18

דינסטאג, ד. 11-טען יאנואר 1927 8.30 אין אווענד—דער 10-טער קאנ-צערט פון ציקל „מייסטער-קאנצערטען"

Herman JADŁOWKER

וועלט-בעריהמטער טענאר, ביים פארטע-פיאן פראפ.

Edward Steinberger

אין פראגראם צ. א.: אלט-איטאליענישע אריעס, הענדעל, קאטשיני, פוטשיני, שובערט, בערליאז, מאסנע א. א.

מיטוואך, ד. 12-טען יאנואר 1927 8.30 אין אווענד

ALEKSANDER WERTYŃSKI

קאמפאזיטאר, פאעט און אויספיהרער פון זיינע בעריהמטע לידער.

אין פראגראם—לידער פון אייגענעם רע-פערטואר און סטיל-קאסטיום פון פיערא.

בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

אין די אפטייקען.
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט זונטאג דיזשורירען ביינאכט פאלגענדע אפטייקען. מ. ליפיץ (פיעט-ריקאווער 193) ע מילער (פיעטריקא-ווער 46) וו. גראשקאווסקי (קאנסטאנ-טינער 17) ק. גערטנער (צגעלניאנא 64) ד. גיעוויאראווסקי (אלעקסאנדראווסקא 37) ס. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9).

שטיצע פאר חדרים און ת"ת

דער פעראייניגטער קאמיטעט אין ווארשא אונטער דער אנפיהרונג פון פראפ. מ. שאר, טראכטענבערג, און דעפוטאט פארבשטיין האט ארויסגעשיקט צו דער יודישער קהלה אין לאדז 3.726.70 זל. אויף צו שפייזען די קינדער פון די היגע חדרים און ת"ת. דאס געלד איז בעשטימט געווארען אויף פאלגענדען אופן: בית יעקב, זאכאדניע 66 – 449 זל.; ת"ת טעפער 18 – 179,60 זל.; אהבת תורה, וואלבארסקא 20 – 449 זל.; ת"ת של הרב יאקובא 6 – 359,20 זל.; יסודי התורה, פ. ש. 57 – 234,50 זל.; ת"ת בושעושינער 23 – 269,40 זל.; בית יעקב ציג. 24 – 269,40 זל.; ת"ת ליפאווא 31 – 179 60 זל.; מחזיקי הדת, 60 179 זל.; יסודי התורה, קיל. 16 – 134,70 זל.; יסודי התורה, זאושעווסקא 7 – 179,60 זל.; ת"ת אלעקסאנדראווסקא 17 – 269,40 זל.; ת"ת ציגעל-גאס 59 – 89,80 זל.; שומרי הדת, גייערס ראיאן – 179,60 זל.; תורת חסד, קילינסקי 29 – 314,20 זל,

פערטרעטער פון די דאזיגע אינסטי-טוציעס מיט בעפולמעכטיגונגען דארפען זיך ווענדען צום סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה ה' נאדעל.

תהלים פאר'ן ראדאשיצער רבי'ן.

מהמת דער ראדאשיצער רבי איז זעהר קראנק, בעטען די חסידים, אז אין אלע שוהלען און בתי-מדרשים זאל מען זאגען תהלים פאר'ן געזונד פון רבי'ן ר' אליעזר דוד בן מלכה חנה.

אקאדעמיע צוליב'ן טויט פון אחד-העם.

היינט האלב 8 אין אווענד קומט-פאר אין לאקאל פון „ירדניה" (פאלור-גיאווא 36) אנ'אקאדעמיע צוליב'ן טויט פון אחד-העם.

ס'וועלען רעדען: דיר. פערלמאן, ד"ר י. פרענקעל און סטוד. נעליבטער.

איינטריט פריי.

תיקון טעות.

אין בעריכט פון אונזער לעצטען פרייטאג-נומער וועגען באנקעט לכבוד גענעראל דידט אין „הזמיר" איז אריינ-געפאלען א טעות: אנשטאט ד"ר גאל-דער-דארף זיין ד"ר גאלדמאן.

די גרינדונג פון ערשטען יודישען האנדווערקער-קלוב אין לאדז.

יאן קירשראט'ס אויפרוף האט א ווירקונג – צווישען די יודישע האנדווערקער וואקסט דער אינטערעס צו ארגאניזאציע – לאזאר קאהאן וועקט אויך די האנדווערקער – די ארגאניזיר-ארבייט אין פוילען ברענט – עס ליגט פארגעקומען די גרינדונג פון יודישען האנדווערקער-קלוב – רעד. י. אונגער'ס ערשטער רעפעראט וועגען די יודישע האנדווערקער – די ערשטע פערוואלטונג – דער ערשטער לאקאל – די ערשטע גארטען-פערוויילונג – די פייערליכע ערעפנונג פון קלוב.

דער אויפרוף פון יאן קירשראט האט געהאט די געהעריגע ווירקונג. די דיסקוסיע, וועלכע האט זיך שוין געהאט אריינגעצויגן אין די רייהען פון די יודישע האנדווערקער אויף דאס טעמא, פון דער נויטינקייט פון אן אלגעמיינער האנדווערקער-ארגאניזאציע, האט זיך נאכדעם נאך מעהר פערשטארקט. די ספעציעלע טאג-אינטערעסען זענען אויפגעשטעלט געווארען דערווייל אן א זייט און די גאנצע אנשטרענגונג איז געמאכט געווארען אין דער ריכטונג פון שאפען אן אלגעמיינע האנדווערקער-ארגאניזאציע אין בריימען פערנעהם, וואס זאל ארומנעהמען דעם גאנצען קאמפלעקס אנגעוועהטיגטע פראגען וואס זענען נוגע די יודישע האנדווערקער.

דער אויפרוף פון יאן קירשראט האט בעוואויגען די יודישע פרעסע אנצונעהמען א שטעלונג צו אלע פראגען, וועלכע ס'האט בעריהרט קירשראט. דעם 16-טען מערץ 1911 האט זיך בעוויזען אין דער לאדזער יודישער פרעסע אן ארטיקעל פון לאזאר קאהאן אין וועלכען ער האט צווישען אנדערען געזאגט: „דארף מען דען איינענטליך אין פוייזען דעם יודישען האנדווערקער די נויטווענדיגקייט צו זיין ארגאניזירט? דארף מען איהם ברענגען א ביישפיל פון דער וואהל-קאמפאניע צום צוזאמענפאהר? און אין זיין אלטעגליכען לעבען מיהלט ער דען נישט אויף יעדען שריט און טריט, ווי וויכטיג עס וואלט מאר איהם געווען צו האבען אן אייגענעם פערבאנד, וואו ער זאל שטענדיג געפינען סיי מאראלישע סיי מאטעריעלע שטיצע? און ווען מיר זעהען, אז דער יודישער האנדווערקער איז אין אלגעמיין ביז איצט געבליבען אומארגאניזירט, מוזען מיר זוכען די סבה דערפון נישט אין דער אומבעוואוסטזיניגקייט פון יודישען בעל-מלאכה, נאר אין דעם, וואס עס פעהלען דעם יודישען האנדווערקער ערנסטע איבערגעגעבענע אינטעליגענטע טוער.

אין דער לעצטער צייט בעמערקען מיר שוין, ווען אפילו אין א זעהר קליינע צאהל, אזעלכע טוער און דערום קען מען שוין ערנסט שטעלען די פראגע וועגען פעראייניגונג אדער ארגאניזאציע פאר יודישע האנדווערקער".

אין דער צייט ווען די דערמאהנטע דיסקוסיע און אגיטאציע-ארבייט איז געפיהרט געווארען האט יאן קירשראט מיט נאך עטליכע אינטעליגענטען און האנדווערקער געפיהרט די ארגאניזאציאנס ארבייט. די גרינדער און שעפער פון דעם האנדווערקער-פערבאנד האבען נישט געוואלט דערלאזען קיין צופעליגקייטען און אויך נישט קיין ספקות ביי די גרויסע מאסען יודישע האנדווערקער, וועגען דער נויטיגקייט פון פעראייניגונג. די ארגאניזירונג האט דעריבער געדויערט א לענגערע צייט און דעם 7. מאי איז אין בייעם ענגלישען זאל פארגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון יודישען האנדווערקער-קלוב. די פראגען וואס זענען געשטאנען אויף דער טאג-ארדנונג זענען נישט שטארק דיסקוטירט געווארען. מיט א גרויסען רעפעראט איז ארויסגעטרעטען רעדאקטאר י. אונגער. נאך א קורצער דיסקוסיע וועגען פערשידענע פראקטישע פראגען איז אויסגעוועהלט געווארען די ערשטע פערוואלטונג פון יודישען האנדווערקער-קלוב. די פערוואלטונג איז בעשטאנען פון פאלגענדע פערזאנען: אינזש. יאן קירשראט – פארזיצענדער; א. קארא, בראווער, מ. גאטצינסאג, רונדשטיין, לעאן ליפשיץ, וואלף מארקוספעלד, קאזשימירסקי, שטערם, אינזש. ב. פרומקין, ג. נוסבוים און ג. שטיפט.

שוין דעם 11. מאי האט די צאהל מיטגלידער אין האנדווערקער קלוב דערגרייכט 400. די ערשטע פערוואלטונג האט געדונגען א גרויסען און א שעהנעם לאקאל אויף וואלטשאנסקע 23 און כדי דעם לאקאל ווי געהעריג איינצוארדנען איז בעשלאסען געווארען אין יוני חודש איינצוארדנען א גרויסע גארטען-פערוויילונג. די פערוויילונג איז שטארק פארגעקומען דעם 20 יוני און האט געגעבען א גאנץ נישקשה'דיגע הכנסה. דער לאקאל איז איינגעארדענט געווארען עסטעטיש און שעהן און דעם 1. יולי 1911 איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פון יודישען האנדווערקער-קלוב אין לאדז, וועלכע איז געווען די ערשטע אלגעמיין יודישע האנדווערקער-ארגאניזאציע אין גאנץ קאנגרעס-פוילען. דאס איז נישט געווען קיין געוועהנליכע פייערונג פון דער ערעפענונג פון א לאקאלער אינסטיטוציע, דאס איז געווען דער סיגנאל פון אויפוועקען דעם בעוואוסטזיין פון נידערגעשלאגענע גרויסע יודישע האנדווערקער-מאסען, אז זיי זאלען זיך שטעלען אויף דער וואך פון זייערע אינטערעסען, און זאל ווערען דער אפוטרופוס, דער בעל-הבית איבער זיך אליין.

15 יאהר זענען אריבער זייט דעמאלט און ס'איז שוין איצט נישטא קיין שטאדט אדער שטעדטעל, וואו ס'זאל זיך נישט געפינען קיין יודישע האנדווערקער-ארגאניזאציע. 15 יאהר זענען לויז פאר-איבער און דער יודישער האנדווערקער איז א מעכטיגער פאקטאר אין ווירטשאפטליכען, פאליטישען, קולטורעלען און נאציאנאלען לעבען.

דאס איז דער גרויסער אויפטו. די היסטארישע דאטע פון דער ערעפענונג פון יודישען האנדווערקער-קלוב אין לאדז, שבת צונאכטס דעם ערשטען יולי 1911.

(המשך קומט)

בעארבייט דורך י. דאנגין.

געזוכט מענשליכע ביינער

אין נאר געפונען פערדישע.

פרייטאג האט זיך אין באלוט פערשפרייט א קלאנג, אז אויף לעווא קעלמא גאס האט מען אין א קאמער געפונען א בעהעלטעניש פון מענשליכע ביינער. די פאנטאזיע פון די דארטיגע איינוואוינער האט שוין געמאלט זיך א בייעם לאנדרו, דאס מאל אין א לאדזער אויפלאגע, אונזער מיטארבייטער, וועלכער האט אויסגעפארשט דעם ענין האט זיך דערוואוסט פאלגענדעס:

אויף דווארסקא 7, איז דא א יאטקע. דער איינהאבער פון דער יאטקע, א קריסט, האט אן אייגענעם הויז אויף קעלמא 13. זייט א געוויסער צייט האט דער קריסט זיך ארומגעזעהן, אז שלאכטען אינ'ם שטעטישען שלאכט-הויז קאסט צו טייער און ער האט זיך פערלעגט „אן אייגען שלאכט-הויז" אויף קעלמא 13. דאס פערד-פלייש פלעגט ער פערקויפען אין זיין יאטקע, און די ביינער פלעגט ער בעהאלטען אין א קאמער ביי זיך אין הויז. ביז ס'האבען זיך דערוועגען דערוואוסט די שכנים און מ'האט וועגען דעם מיטגעטיילט דער פאליציי. די אנגעקומענע פאליציי האט צונויפגעשטעלט א פראטאקאל.

געדולד נאך עטליכע טעג

און – ס'הויבט זיך אן דער בילעטען-פערקויף צום מאסקען-באל פון דער יודישער פרעסע.

לאדז איז שוין עלעקטריזירט. אין אלע יודישע הייזער רעדט מען שוין איצט אין מען גרייט זיך צום גרויסען מאסקען-באל פון דער יודישער פרעסע, וועלכער קומט-פאר דעם 29. יאנואר ה. י. אין די פרעכטיגע זאלען פון „אימפעריאל" (רוג זאכאדניע און זאוואדזקא).

אין די אינטערערדישע, פערבארגענע היילען, וואו ס'קומען זיך געוועהנליך צונויף די יודישע ליטעראטען, זשורנאליסטען און קינסטלער-מאלער... ווערען שוין אויסגעארבייט די פלענער פון די איבערראשונגען און ס'ווערען געמאלען די דעקאראציעס.

פון אלע זייטען פרעגט מען זיך שוין וועגען בילעטען. אבער – געדולד! נאך איניגע טעג, און ס'וועט זיך אנהויבען דער פארפערקויף פון די בילעטען.

אטא בויער און פאול לעבע

קומען קיין לאדז.

(ס) דעם 19 יאנואר ה. י. ווערט 5 יאהר זייט ס'איז געגרינדעט געווארען די דייטשע ארבייטס-פארטיי אין לאדז. אין צוזאמענהאנג מיט דעם וועט אין „פילהארמאניע" איינגעארדנעט ווערען א גרויסער אקאדעמיע אויף וועלכער ס'וועלען צווישען אנדערע ארויסטרעטען דער פרעזידענט פון דייטשען רייכסטאג דער בעקאנטער סאציאליסטישער טוער און טעארעטיקער פאול לעבע און דער טעארעטיקער פון דער עסטרייכישער סאציאל-דעמאקראטיע אטא בויער.

מעלדונג.

היינט 7 אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל אויף פולנאצנא 11 א גרויסע פערזאמלונג אויף די טעמע: די אויפוואכונג פון רעליגיעז-נאציאנאלען ארבייטער מיט דער בעטייליגונג פון בעוואוסטען יודיש-העברעאישען שריפטשטעלער, נשיא פון פועל המזרחי אין פוילען חיים יצחק בגנין. איינגאנג פריי.

טעלעגראמען.

ווירטשאפטליכע בעציהונג מיט רוסלאנד.

דעלעגאציע פון סוחרים פעראיין ביים געזאנדטען פאטעק.

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). פרייטאג האט דער צענטראלער סוחרים פעראיין געשיקט א דעלעגאציע צו דעם ניי בעשטימטען פוילישען געזאנדטען אין מאסקווע, ה. פאטעק.

דאס געשפרעך איז געפיהרט געווארען ארום די האנדעלס-בעציהונגען צווישען פוילען און די סאוויעטען. דאס ארגאניזירטע סוחרים'טום האלט פאר אן אומבעדינגטע נויטווענדיגקייט אנצוקניפען אן ענגען קאנטאקט מיט די שוין עקזיסטירענדע אינדוסטריע און האנדעלס ספערען אין רוסלאנד. צו דעם צוועק דארפען איינגעפיהרט ווערען פערלייכטערונגען אין דער פערזענליכער קאמוניקאציע. מ'דארף אויך לייכטער מאכען דאס איבערשיקען פון פרובען פון סחורות דירעקט די אבנעהמער.

די דעלעגאציע האט אויך בעריהרט די פראגע פון די האנדעלס צונטער-האנדלונגען מיט רוסלאנד און עס איז ארויסגעזאגט געווארען דער וואונש, אז אין די אונטערהאנדלונגען זאלען אנטייל נעהמען פערשטעהער פון סוחרים'טום אלס זאכקענער.

ה' פאטעק האט זיך גינסטיג בעצויגען צו די סוחרישע וואונשען און געבעטען, אז די סוחרישע ארגאניזאציעס זאלען בלייבען אין קאנטאקט מיט דער פוילישער געזאנדטשאפט אין מאסקווע.

500 מאן ארעסטירט 200 דערשאסען

טאלין, 8. (אטע). די עסטלענדישע פרעסע מעלדעט וועגען מאסען-ארעסטען אין קארעליע די באלשעוויסטישע מאכט האט ארעסטירט 500 פערזאן, פון וועלכע 200 זענען דערשאסען געווארען.

געוואלדיגער שטורם אויפ'ן שווארצען ים.

250 פערזאן אומגעקומען.

לאנדאן, 8 (אטע) אויפ'ן שווארצען ים הערשט א שטארקער שטורם. ביי די ברעגען פון קרים זענען דערטרונקען געווארען 2 טערקישע דאמפער. 25 פערזאן פון מאנשאפט זענען דערטרונקען געווארען. צוליב דעם שטורם זענען אויף די ברעגען פון קאווקאז אומגעקומען 200 פערזאן.

פעלקער-בונד דערהאלטען דעם פראטעסט

פון דער ווארשאווער יודישער קהלה.

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער פרעזעס פון יודישען קהלה-ראט קירשבוים האט בעקומען אן ענטפער פון פעלקער-בונד, אז ס'איז דערהאלטען געווארען דער פראטעסט פון דער ווארשאווער יודישער קהלה קעגען די פאגראמען אויף יודען אין רומעניע.

מ'רעדט פון ענטוואפנונג

און... מ'בעשטעלט עראפלאנען צו ווארפען באמבעס.

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.) דאס ענגלישע מיניסטעריום פאר לופט-קאמוניקאציע האט בעשטעלט 30 גרויסע פליה-אפאראטען צו ווארפען באמבעס. יעדער אפאראט האט א מאטאר פון 2000 פערד קראפט.

פראטעסט פון יאבלאנער רבי'ן.

דער וועד פון נחלת יעקב אין ווארשא האט דערהאלטען פון יאבלאנער רבי'ן א בריף, וועלכער איז ארויסגעגאנגען פון ירושלים כ"ד טבת, תרפ"ז און ענטהאלט פאלגענדען טעקסט:

„איך בעט אייך איבערצוגעבען אין די יודישע רעדאקציעס מיין פאלגענדען בריף:

„געעהרטער ה' רעדאקטאר!

ערלויבט אונז דורך אייער ווערטער צייטונג אויפצודריקען אונזער שארפסטען פראטעסט געגען די אלע, וואס פערשפרייטען בייזוויליגע רכילות וועגען „נחלת יעקב".

די ידיעה, אז „נחלת יעקב" האט נישט קיין ערד, איז דורכאויס פאלש.

אלע חברים האבען די מעגליכקייט צו בעקומען ערד; זיי דארפען נור אריינשיקען קיין ארץ-ישראל קאפיעס פון זייערע קאנטראקטען. די קאפיעס דארף מען צושיקען אין 3 עקזעמפלארען, דורך דער פערמיטלונג פון דער ווארשאווער אפטיילונג פון הכשרת הישוב אויפ'ן אדרעס פון נחלת יעקב אין א"י.

ההנהלה.

א פרוי געשטארבען אין דער וואוינונג פון אן'אקושערקע.

די אקושערקע איז אנטלאפען נאר מען האט איהר שפעטער ארעסטירט.

(אס) נעכטען האט דאס לאדזשער קרייז-געריכט בעטראכט דעם פראצעס געגען דער אקושערקע באלבסלאווא ראגאווסקא, (בזשעזשינער 24), וועלכע איז געווען אנגעקלאגט אין פאלגענדען:

דעם 17 נאוועמבער 1924 איז ביי איהר אין דער וואוינונג געשטארבען פון א בלוט-שטורץ אן אומבעקאנטע פרוי. די אקושערקע האט אויך נישט געוואוסט אנצוגעבען דער פערשטארבענער'ס אדרעס.

ווען דער אקושערקע'ס טאכטער, העלענא, האט געמאלדען דעם 3 פאליציי-קאמיסאריאט וועגען דעם טויט פון דער אומבעקאנטער פרוי, איז די אקושערקע ניפא אוועק פון איהר שטוב און ערשט דעם 27 נאוועמבער האט זי די פאליציי געקענט ארעסטירען אין דער וואוינונג פון א געוויסער פאמיליע נאוואק, אויף לעשנא 4.

הום דער נאמען פון דער פערשטארבענער איז ביז'ן היינטיגען טאג נאך אלץ נישט בעוואוסט, האט זיך אבער די פאליציי דערוואוסט, אז די פרוי איז געקומען צו דער אקושערקע זיך אפטרייבען א געבורט און די אקושערקע האט די אונלעגאלע אפעראציע דורכגעפיהרט.

דאס געריכט האט די אקושערקע ראגאווסקא פערמשפט אויף 1 יאהר טורמע און פערבייטען די שטראף אויף אויסבעסערונגס-הויז.

די אלט-שטאטישע שוהל און „לינת הצדק".

פון „לינת הצדק" טיילט מען אונז מיט:

נעכטען איז אין דער אלט-שטעטישער שוהל אויסגעבראכען א סקאנדאל צוליב דעם. וואס צוליב דער שולד פון די גבאים, האט מען נישט ערלויבט צו רעדען פון א בעלעמער א פערשטעהער „לינת-הצדק".

נאך מיט איינער וואכען צוריק האט זיך „לינת-הצדק" געווענדעט צו דער פערוואלטונג פון דער אלט-שטעטישער שוהל מיט א בריף, וועגען ערלויבען אום שבת צו רעדען א פערשטעהער פון „לינת הצדק", אז מ'זאל זיך פערשרייבען אלס משמורים.

מ'האט די „לינת-הצדק" כסדר אפגעשלעפט: איינמאל, אז ס'רעדט א מגיד, א צווייט מאל – צוליב אן אנדער סיבה, ענדליך נעכטען, שבת איז שוין געקומען אין דער שוהל א פערשטעהער פון „לינת הצדק". כדי אויפצופאדערען זיך צו פערשרייבען אלס משמורים אין „לינת-הצדק".

אויך נעכטען האט מען אבער דעם „לינת-הצדק" פערשטעהער נישט געלאזט רעדען און מ'האט איהם אפגעשיקט צום גבאי שמחה בערקע מאדזשעטשנע 15.

ווען די מתפללים האבען זיך דערוואוסט, אז מ'ערלויבט נישט צו רעדען א פערשטעהער פון „לינת הצדק", האט זיך אויפגעהויבען א געוואלטיגער פראטעסט.

טומלער

אויף א פארלעזונג.

(–) אויף דער פרייטאג'דיגער פארלעזונג פונ'ם פובליציסט וויעניאווא-דלוגאשאווסקי איז ענטשטאנען אן אוואנטורע צוליב דעם, וואס איינינע אנוועזענדע האבען געמאכט צווישען-רופען און בשום אופן נישט געלאזט רעדען דעם רעפערענט.

פאליציי האט ארעסטירט עטליכע פון די טומלער און נעגען זיי צונויפגעשטעלט פראטאקאלען.

פארלעזונג פון ה. י. בונין.

(–) היינט קומט פאר אויף פאלודניאווא 11 א פארלעזונג פון ה. י. בונין וועגען „אויפוואכען פון נאציאנאל-רעליגיעזען ארבייטער".

ער צאָהלט שכר-טרחה פאַר בע-מע!

ווי אַזוי איזר פון דער אַלטער שטאָט איז נעבעך בחנם אריינגעפאַלען.

אונזערע הייליגע חכמים האָבען פון קדמונים אָן אונז געלערנט: בזמן שישראל עושים רצונו של מקום, מלאכתן נעשית על ידי אחרים — אַז יודען טוהן דעם רבונו של עולם'ס רצון, ווערט זייער אַרבייט געטוהן דורך אַנדערע.

אַ חסיד'ישער יוד פון דער אַלט-שטאָט האָט זיך אַרומגעקוקט, אַז מצות איז פערהאַן אַזש זעקס הונדערט און דרייצעהן, און אַזוי ווי דאָס לעבען איז „קורץ און בינדיג" האָט ער זיך מישב געוועזען און צוגענומען אַ קריסטליכע דינסט, כּדי, אַזוי-צו-זאָגען, נזהר זיין פון חלול שבת א. ד. ג. —

— אַ דינסט — אַ שיקסע, ווי אַלע שיקסעס און אַ דינסט, ווי אַלע דינסטען, וואָס האָבען פערשידענע „ברידער", „קוזינס" און סתם משפחה, וועלכע גי-בען זיך פון צייט צו צייט אַ כאַפּ אריין אין קיך עפּיס צו דערטאַפּען, עפּיס צו פערבייסען, אַבי דאָס לעבען צו דער-האַלטען — איז אויך צו דער דינסט פון אונזער חסידיש'ן יוד אָפּט געקומען איהרער אַ „ברודער", וועלכער האָט זיך מיט איהר דוקא זעהר נישט ברו-דעריש פערהאַלטען — אָבער לחלוטין — נישט ברודעריש — און עס איז פונ'ם משרת געבוירען געוואָרען אַ יוצר משרת'ל...

— מילא געבוירען — ברוך דין אמת, נעמען אַ מאַמען און אַרויסוואַרפען אויף דער גאַס אין ווינטער קען מען נישט, איז דער טאַטע פונ'ם יוצר-משרת'ל און די מאַמע'ס „ברידער" ווייטער געקומען, אויפעסען אַ קאָטלע-טעל, אויסטרינקען אַ גלאָז טיי, און נע-מען אַ טאָר גראָשען טאַשען - געלד... אַזוי לאַנג ביז זי, די דינסט האָט זיך אַרומגעזעהן, אַז אַזוי איז קיין תכלית נישט און האָט אָנגעהויבען מיט איהם ריידען מכח חתונה און דרייצעהן:

— „היות, ווי דו ביזט דאָך דער טאַטע פון אונזער בן-יחיד'ל, וואָס דער-ציהט זיך נעבעך אין אַ יודישע שטוב, פאַר וועלכען מיר ביידע וועלען קיינ-מאָל קיין כפרת עון נישט האָבען, לכן דאַרף מען עס אַרויסראַטעווען פון יודישע הענד און דאָס נאָר אַ דאַנק דעם, וואָס מיר ביידע וועלען חתונה האָבען כדין וכדת!".

דערהערט אַזעלכע דיבורים איז דעם בחור געוואָרען קאַלעמוטנע אונטערן וועסטעל: חתונה האָבען אַזוי אַביסעל, מהיכי תתי! נאָר חתונה האָבען אויף אַ רעכטען אמת, דאַרף מען דאָך אמת'-דיג משוגע זיין!.. איז ער געפאַלען דער בחור אויף אַנ'אמת געניאַלער המצאה:

— ווער זאָגט דיר דען, מאַגדאַ, שוועסטער'ל טייערע, אַז דער ממזר'ל דאַרף זיין דוקא אַ קאַטויל'ישער? — אָט קען מען איהם נעהמען און אָפּ'שמד'ן אויף יודיש!.. וואו שטעהט דען, אַז דער טאַטע פון יוצר משרת'ל מוז זיין איך.

אַנטאַני טשישטשיביט, פאַרוואָס זאָל טאַקי דער טאַטע נישט זיין מאַשפּק דיין באַלעבאָס, וועלכער האָט ליב די אמת'ע באַמבע מיט געלד און ווען צאָהלען און צאָהלען?...

האָט זיך מאַגדאַ מישב געווען: „איהר אַנטאַני טשישטשיבוש, אַ חכמה אין זיין קאָפּ אריין, איז דאָך כשר גערעכט"...

און זי האָט ביי יעדער געלעגענהייט דעם „פאַן גאָספּאָדאַזש" אָנגעהויבען אונטערצוטראָגען דאָס בן-יחיד'ל.. און יענער נעביך, אַ חסידישער יוד, (ער האָט זיך יאָ געשפּירט, נישט געשפּירט), האָט ער קודם געגעבען לאַ יחיץ-געלד. אַ קשיא אויף אַ מעשה, אַ ווייב, קינדער, אַ דערוואַקסענע טאָכטער, וואָס שטעהט אין שדוכים... און מאַגדאַ האָט יעדעס מאָל די פאָר גילדען צוגענומען און אָפּ-געשמעקט איהר אַנטאַני'ן, ביז-ביז איינמאָל האָט די באָבע געפּלאַצט...

צו דער בת יחידה פון „פאַן גאָספּאָ-דאַזש" זענען געקומען מחותנים צום „בעשוי". אין דער שטוב איז ליכטיג, אַלע לאָמפּען אָנגעצונדען, די טיי-לע-פעלעך קלינגען אין די גלעזער, אַלע מינוט רופט זיך אָפּ דאָס עלעקטרישע גלעקעל צו מאַגדאַ'ן אין דער קיך אריין... מאַגדאַ צערייסט זיך. דאָס פּנים איז צעפלאַמט און אַנטאַני היצט זיך: „פּשא קרעוו. צאַ אַני מישלאַן; אַלע מינוט וועט מען איהם אָוועקרופען מאַגדאַן?! און אין אַ מאָמענט פון גרעסטער אויפ-רעגונג, האָט אַנטאַני געכאַפּט מאַגדאַ'ן אונטער'ן אָרים און דאָס ממזר'ל הינ-טער'ן צווייטען אָרעם, און מיט אַ צע-פלאַמט פּרצופּ'ל געגעבען אַ געשריי:

— מאַטאַ, זשידושי!

און דאָ האָט עס אויפגעריסען!

אַנטאַני האָט זיך געהיצט: ער איז איהר ברודער אַז ווייס געוויו, ווי איצט איז נאַכט, אַז דאָס בחור'ל איז פון פאַן גאָספּאָדאַזש, אַ סימן, אַז ביז איצט האָט ער כסדר געגעבען לאַ יחיץ-געלד...

האָבען די מחותנים געכאַפּט די פּעל-צען און שוין געוואָלט צוקר זיין, ערשט דער סטרוש האָט בעוויזען מיט'ן בע-זים אַרויסצוקלאַפּען דאָס „ברודערשאַפט" פון דעם פאַן אַנטאַני און ווי אַ טאַטע האָט ער זיך מודה געווען אין גאַנצען עסק...

די מחותנים האָבען זיך בערוהיגט און מ'האָט זיך ווייטער גענומען אויס האַנדלען מיט די התחייבות'ן...

און ווען איינער האָט געפרעגט דעם מחותן: למאי האָט ער ביז איצט גע-געבען געלד, אַז די מעשה האָט איג-גאַנצען נישט קיין אָנהויב און נישט קיין סוף? — האָט ער געענטפערט:

— וואָס ווייס איך?! אָט, בע-מע!

איה" ווייסט, וואָס דער טייטש בע-מע" איז? איך ווייס נישט, און די מחו-תנים ווייסען אודאי אויך נישט!

קאָנסטאַנטין.

Dr PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
זאַמענהאָפאַ 1, טעלעפאָן 25-38
ווענערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט, דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

ביים דערלאַנגען אַנ'אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער ראַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן ווערען קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 9. יאַנואַר 1927.

28·24. ז.·דעק.

אויף אַ פּסק דין פון אַ שיד-סגע-ריכט איז נישט פערהאַן קיין אַפּעלאַציע.

28·25. אַ לעזער פון גייערס-מאַרק.

די דראָהונג פון מלוה, אַז ער וועט אייך לאָזען אַרעסטירען, האָט נישט קיין שום ממשות. ערשטענס, ווייל פאַר אַ קליינעם חוב ווערט נישט אָנגעוואָנ-דען קיין אַרעסט און צווייטענס קאָן נישט אָנגעוואָנדען ווערען קיין אַרעסט קעגען אייך אויך דערפאַר, ווייל צוליב דעם, וואָלטען אייערע קינדער געבלי-בען אָהן השגחה און מיטלען צום לעבען.

2826. אַ גרופּע פּאָבראָוו.

עס איז אַ פראַגע, וואָס פאַר אַ קאַ-טעגאָריע איהר האָט בעקומען „צע" אָדער „בע". אויב „בע" האָט אייך די קאָמיסיע אַנערקענט בלויז פאַר צייט-ווייליג א נפּעהיג צום מיליטער-דינסט: די אָדראָטשעניע איז אין אַזאַ פאַל גיל-טיג 1 יאָהר. אויב אַזוי וואָלט איהר ממילא געמוזט זיך איצט ווייטער צו-שטעלען. האָט איהר אָבער בעקומען קאַטעגאָריע „צע" דאַרפט איהר זיך שוין נישט צושטעלען.

2827 ג. ל-טש:

עס איז אַ פראַגע, ווען אייער זוהן איז אַוועקגעפאָהרען קיין אויסלאַנד אויב שוין לענגער ווי 3 יאָהר און איהר בעקומט פון איהם נישט קיין שום אונטערשטיצונג אַזוי אַז איהר זענט זעהר אָנגעוויזען אויף די פער-דינסטען פון אייער יונגערן זוהן, ווען ער בעקומען אַנ'אָדראָטשעניע.

2828. שווערץ.

אייער פּ"וי מוז אייך געבען דאָס רעכט זיך צו זעהען מיט די פערבלי-בענע ביי איהרע קינדער. איהר מוזט זיך ווענדען דעם פערקלאָגען אין פרי-דענס געריכט פון דעם בעצירק וואו זי וואוינט מיט די קינדער.

2829 ב. ר.

דאָס געריכט האָט נישט קיין רעכט צו צו פּסק'ענען מעהר ווי פיל די צדדים האָבען געפאָדערט.

2880. אַ לעזער פון יעראָזאָלימסקאַ גאַס.

עס איז אַ פראַגע צו די מלוכה-קאַסע האָט פון דער טראַנזאַקציע געהאַט שאַ-דען אָדער נישט. אַ פּראָקוראַטוריע ווערט נישט אָנגעוואָנדען אַמטליך נאָר דער פּעראַינטערעסירטער צד מוז עס בפירוש פאָדערן.

2831. אַ לעזער פון נאָוואָמיעסקאַ.

מען קאָן ענדערן די קוואַליפיקאַציע, אויב אייער געזונדהייטשטאַנד האָט זיך דורך דער צייט פערערגערט. איהר מוזט אָבער האָבען אַ בעשטעטיגונג פון אַ מיליטערישען דאָקטאָר.

2832. O. S.

2833. ש. וויטמיין.

2834. אַ לעזער פון מאָדעמביק.

2835. אַ שילער פון יודישען גימנאַזיום.

ווענען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די ציימונג.

2836. C. N.

אויב די שותּפים וואוינען אין פער-שידענע שטעדט, קאָנט איהר זיי פער-קלאָגען אין געריכט פון דעם בעצירק, וואו די שותּפות'דיגע אונטערנעהמונג האָט זיך געפונען. עווענטועל, וואו עס וואוינט יעדער איינער פון די שותּפים.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר חוטים, ווענערישע און מין-נער-שוואַכע קראַנקהייטען.
תמלונג מיט קווארץ-לאַמפען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערע לונגען קראַנקהייטען. מאָגען, לונגען און האַרץ קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען מיט קוואַרצליכט בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

איבער פּוילען.

(איינדריקען פון בערנאַרד לעקאַש).

אין „מאָרגען-זשורנאַל" דרוקען זיך די רייזע-איינדריקען פון פראַנצויזיש-יודישען שריפטשטעלער בערנאַרד לע-קאַש, וועלכער איז געפאָהרען קיין רוסלאַנד זאַמלען מאַטעריאַלען וועגען די פּאָגראָמען אויף אוקראַינע. מיר ברענגען דאָ אַנ'אויסצוג פון די איינ-דריקען ביי זיין דורכרייזע איבער פּוילען.

גאַנץ פריה קלינגט מען מיר אָן אין טעלעפאָן, דאָס רעדט צו מיר אַ פריינד:

— ווילט איהר זיך דורכפאָהרען קיין טשענסטאָכאָוו? ס'איז דאַרט פערהאַן אַ מאַן, וואָס וויל אייך זעהן —..?

— ס'איז נישט קיין געוועהנליכער פּאַרשוין. ער איז געווען אין פּראָסקו-ראָוו און האָט געזעהן פּעטליורען.

און אין עטליכע שעה אַרום וויג איך מיך אין צוג, כל'ערליי פּאָסאַזשי-רען: אויסלענדער דרימלען, סאָלדאַטען רויכערען, גלחים עסען און יודען לעזען ציימונגען.

אַ שעהנער מערטוצעטער אָפיציער, אַ האַרציג ליבליכער, שטעלט זיך פאָר פאַר מיר:

— פון גענעראַל שטאַב פון מאַרשאַל (פּילסודסקי, חייסט עס). איהר פאָהרט קיין טשענסטאָכאָוו, איך אויך, פאָהרען מיר הייסט עס צוזאַמען.

— זעהר געעהרט, — ענטפער איך, — פאַר וואָס קומט מיר אַזאַ פערגעניגען?

— איך האָב אַ בעפעהל אייך צו בעשיצען.

ער שמייכעלט צו, איך שמייכעל אויך, מיר האָבען איינער דעם צווייטען פער-שטאַנען. מ'האָט איהם בעאויפטראַגט מיך צו שפּיאָנירען, און איך האָב אויף זיך אַ שווערע אַרבייט אויסצודרעהען זיך פון זיין השגחה.

מיר קומען אָן. „טשענסטאָכאָוו, די שטאָדט פון נסים", לייענט מען אין ביכער פאַר רייזענדע, מ'זאָגט, אַז אין קלויסטער איז פאַראַן א געטליכע בתולה וואָס היילט קראַנקע, און איך וועל געבען לחבריל צום רב פון שטאָדט.

איך בין צוריק אין וואַרשא, אָבער נישט אויף לאַנג, איידער כ'האָב נאָך געעפענט מיין רענצעל, דאַרף איך זיך שוין ווייטער לאָזען אין וועג אַריין, און באַכמאָל בין איך אויף דער צענטראַל-סטאַנציע — אַ גרויסע הילצערנע גע-ביידע אין וועלכער עס פייפען צוגען, גלייך ווי זיי בלאָזען אַרויס זייער לעצ-טען אָטעם. עס רעגענט אָהן אויפהער, עס גיסט מיט עמערס ביז ווילנא.

ווילנא, אַ גרעניץ-שטאָדט, אַ שטאָט איבער וועלכע ס'קריגען זיך 3 פעלקער, אַ שטאָדט וואָס איז איבערגעגאַנגען פון האַנד צו האַנד, איין טאָג צו די ליט-וואַקעס, תיכף אָבער צו די רוסען און ענדליך צו די פּאָליאַקען, און וועלכע איז פאַר אַלעמע אַ יודישע שטאָדט.

עס שפּאַצירען דאָרט אַרום די אייגענ-אַרטיגע ריחות פון דער אַלטער שטאָדט, וועלכע ווערען נישט אויסגעוועפּט נישט דורך קריג נישט דורך מפּגשען, זי איז געבליבען ווי זי איז שטענדיג געווען: אָרים, פול מיט אַ רוהיגען טרויער, איינגעדרעמעלט ווי אַ שטעדטעל.

אין ווילנא וואוינט דער אַדוואָקאַט מיצקעוויטש. ער איז בעוואוסט אין פּוי-לען צוליב די גרויסע פּראָצעסן אין וועלכע ער איז אַרויסגעטראָטען, נאָר איבערהויפּט, מיט דעם וואָס ער איז אַנ'אייניקעל פון אָדאָם מיצקעוויטש, דעם בעריהמטען פּוילישען שרייבער. דער גלאַנץ פון זיידען שטראַהלט אויפ'ן אייניקעל, און ער שטאָלצירט מיט דעם נישט וועניג.

אויך דער אַדוואָקאַט מיצקעוויטש בע-שולדיגט. לויט זיין בעהויפּטונג האָט פּעטליורא בעפוילען צו מאָרדען 42 פּוי-לישע בעאַמטע.

און מיצקעוויטש נעהמט זיך מיר דערצעהלען וועגען פּעטליורען, מ'ברענגט דערווייל אריין בראָנפען, צובייסענס, עס קומען אַריין פריינד און גלאָט פּנים'ער. אַ יונגער לייטענאַנט, דעם אַדוואָקאַט'ס אַ קוזין, מיילט כיבוד, ער איז אַזוי פער'רעשט, אַז ער האָט פער-געסען אָפּצושפּילען פון זיין רעקעל דעם אַנטיסעמיטישען צייכען. מ'קלאַפּט אין די גלעזער און מ'מאַכט אַ לחיים:

— זאָל לעבען פּיאַנקרייך!
און מ'נעהמט אַ נייע כוסה;
— זאָלען לעבען די יודען!
און נאָך אַביסעל וואָדקע;
— זאָל לעבען פּילסודסקי, — שרייט דער לייטענאַנט.

— זאָלען מיר לעבען, זאָלסטו לע-בען, זאָלען ..

מ'גיסט, מ'רעדט אויף אַ קול, מ'איז געריה'רט צושרויפט...

פּלוצלונג דערזעהען מיר אויף דער טיר אַנ'אָרימען פּאַרשוין מיט אַ שטומ-פּיגען אויסזעהען, מיט אַנ'אָראָפּגעלאָ-זענער אונטערשטער ליפּ.

— ערלויבט מיר, — שרייט אויס דער אַדוואָקאַט מיצקעוויטש, — אייך פאָרצו-שטעלען מיין פריינד, דעם קאַפּיטאַן לוקיאַנאָוו, פון פּעטליורעס אַרמעע

דער פּאַרשוין בויגט זיך איין אין צווייען, גריסט מיליטעריש, לאָזט זיך אָנגיסען אַ גוט גלאָז בראָנפען, טרינקט עס אויס מיט אַמאָל, גיט אַ קנאַק מיט דער צונג און הויבט אָן צו דערצעהלען.

— ווען איך בין געווען קאַפּיטאַן, האָט מיר איינמאָל פּעטליורע געזאָגט אין אָדעס: „מ'דאַרף מאַכען אַ פּאָגראָם!" איך האָב מיט מיינע אייגענע הענד דער'הרג'עט צוויי יודען מיט'ן נאָמען...

און ער דערצעהלט זיך רוהיג..

* * *

טופּעהן טעג זענען אַריבער, אַ טאָג פאַר מיין אָפּרייזען, שפּעט אין דער נאַכט בין איך געווען מיט מיין פרוי אין אַ פּאָר דאַנסינגס, גאַנץ וואַרשאַ, אין סמאָקינג און דעקאָלטירטע קליידער, האָט זיך געלערענט טאַנצען טשאַרלס-טאָן אונטער די ווילדע קולות פון אַ דזשעס-בענד. אין דער פריה, אויף דער פּלאַטפאָרמע פון באַהן-סטאַנציע, וואָס איז בעגאָסען מיט זון, געזעגענט מען זיך מיט אונז.

מ'האָט אויסגעצירט מיט בלומען מיין פרוי'ס קופּע, פּאָליציסטען גרהען דורך און גריסען מיט יראת הכבוד. קענטיג, אַז זיי דענקען אַז ס'האָט צו טון מיט וויכטיגע פערזענליכקייטען. מען ווינשט זיך אַלדאָס גוטס.

פלינק כאַפּט זיך אַ מאַן אַריין אין וואַגאָן, קלויבט אויס אַ פּלאַץ, נאָך איהם געהען איינינגע בעגלייטער, די בעגליי-טער לאַכען, דער מאַן רעדט ערנסט, און אין אַ נייער שפּראַך, די בעגליי-טער געהען אַרויס, דער מאַן בלייבט שטעהן ביים פענסטער און שמייכעלט דורך זיינע נאָלדענע ברילען, דאָס איז חבר ליטווינאָוו וואָס קעהרט זיך אום קיין מאָסקווא.

דער צוג איז אַוועק, לויפענדיג און פּייפענדיג, ביסלעכווייז, אַנטלויפט פון אונז פּוילען אַ לאַנג. ער הייסער טאָג אונ-ענדליך ווי דער וועג, אין קאָרידאָר שפּויס איך זיך אָן אויפ'ן מאַן מיט די ברילען.

— היינט אָוונט, קאָמעראַד ליטווי-נאָוו, וועלען מיר האָבען אַביסעל לופט.

— היינט אָוונט, — לייגט ער צו און קנייטשט די אויגען-דעקלעך, — וועלען מיר זיין אין רוסלאַנד!

די רעזאָלוציעס פון צווייטען קאָנגרעס פון די ציוניסטען-רעוויזיאָניסטען.

רעוויזיאָניסטען גרייטען זיך אויפ׳ן 15. קאָנגרעס איבערצונעהמען די לייטונג.

(קאָרעספּאָנדענץ פון פּאַריז צום „נייעם פאָלקסבלאַט").

דער צווייטער קאָנגרעס פון די ציוניסטען - רעוויזיאָניסטען אין פּאַריז איז געשלאָסען געוואָרען דעם 1-טען יאַנואַר ביינאַכט. דער קאָנגרעס האָט אָנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציעס:

א. די פּאָליטישע רעזאָלוציע פאָרגעלעגט דורך זשאַבאָטינסקי.

1) די הויפּט-סיבה פון דעם איצטיגען ווירטשאַפטליכען קריזיס אין ארץ ישראל דאַרף נישט געזוכט ווערען אין ישוב, ווייל אַלע זיינע סאָציאַלע שיכטען האָבען אַרויסגעוויזען ביז צום היינטיגען טאָג אַ מוסטערהאַפטע אויפּפּוי-ענערגיע. די סיבה פון קריזיס ליגט צוטייל אין דער אונפעהיגקייט פון ציוניסטישען וועלט-עקזעקוטיוו און אַמעהרסטען אין דעם אַנטי - קאָלאָניזאַטאָרישען כאַראַקטער פון איצטיגען מלוכה-רעזשים אין ארץ-ישראל.

2) די קאָנפערענץ פאָדערט צו פערוואַנדלען דעם איצטיגען רעגירונגס-סיסטעם אין אַ מלוכה-קאָלאָניזאַטאָרישען רעזשים. ספּעציעל זענען נויטיג רעפאָרמען אויפ׳ן אַגראַר-געביט. פון דעם גאַנצען נישט-באַאַרבייטען ערד-שטח אין ארץ - ישראל זאָל געשאַפען ווערען אַ רעזערוו - ערד-בעזיץ. עס דאַרפען געמאַכט ווערען רעפאָרמען אויפ׳ן געביט פון צאָל און שטייער-וועזען מיט׳ן צוועק צו שיצען די איינלענדישע אינדוסטריע. דער „רעזערוו - ערד-בעזיץ" דאַרף דינען אַלס אַנ׳אָפיציעלע גאַראַנטיע פאַר אַ יודישער נאַציאָנאַלער הלואה פאַר די בעדערפעניסען פון קאָלאָניזאַציע. דער יודישער עלעמענט דאַרף זיין גענוגענד פערטרעטען אין די מלוכה - אַמטען. דער יודישער לעגיאָן ווידער דאַרף געשאַפען ווערען.

3) דאָס דעקען די קאָסטען פון פאָלקס-בילדונג אין דער נאַציאָנאַלער שפּראַך פון דער בעפעלקערונג איז דער חוב פון דער רעגירונג.

דאָס יודישע שול-וועזען מוז אָנערקענט ווערען אַלס אַ מלוכה אינסטיטוציע. אין רעגירונגס - דעפּאַרטאַמענט פאַר פאָלקס-בילדונג: מוז געשאַפען ווערען אַ יודישע אויטאָנאָמישע אָבטיילונג. די קאָסטען פון אויסהאַלטען די העברעאישע שולען מוזען אַריינגעטראָגען ווערען אין אַלגעמיינעם מלוכה בודזשעט. אויך דעם יודישער בעזונדהייטס-וועזען מוז איבערנעמען די מלוכה אויף אויטאָנאָמע יסודות.

ב. רעזאָלוציע וועגען דער „יודישער אַגענץ".

4) די קאָנפערענץ וואַרפט אָב דעפיניטיוו דעם פּראָיעקט פון פערברייטערן די יודישע אַגענץ. אין די איצטיגע בעדינגונגען איז אַנ׳אָרגאַניזאַטאָרישע מיטאַרבייט מיט די נישט-ציוניסטען מעגליך נאָר אין ריין ווירטשאַפטליכע פראַגען, די פּאָליטישע רעכט פון דער אַגענץ דאַרפען געהערען נאָר דעם ציוניסטישען קאָנגרעס.

ג. רעזאָלוציעס וועגען ווירטשאַפטליכע פראַגען.

5) די קאָנפערענץ בעשטעטיגט די בעשלוסען פון דער לעצטער קאָנפערענץ פון די רעוויזיאָניסטען אין ארץ-ישראל. דער „סאָסקין-סיסטעם" פון אַנ׳אינטענסיווער ווירטשאַפט דאַרף זיין די באַזע פון דער לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע. די פינאַנציעלע ענערגיע פון ציוניזם, דאַרף איצט אָנגעווענדעט ווערען אויף שאַפען אַ נעץ פון באַנק-אינסטיטוציעס אויף אַזאַ אופן, דאָס די אָבגעשפּאַרטע קאַפּיטאַלען פון די יודען. פון דער גאַנצער וועלט זאָלען קאָנצענטרירט ווערען אין ארץ-ישראל דאָס דאַרף אויך געמאַכט ווערען דורך פערזיכערונגס-געזעלשאַפטען, וואָס זאָלען אינוועסטירען זייערע רעזערווען אין ארץ ישראל. אויף די מערק פון די גלות-לענדער דאַרף געשאַפען ווערען אַנ׳אָבזאַץ-מעגליכקייט פאַר די ארץ-ישראל פּראָדוקטען און פאַבריקאַטען.

ד. רעזאָלוציעס וועגען דער העברעאישער שפּראַך און קולטור.

6) די קאָנפערענץ בעטראַכט די העברעאיזירונג פון גייסטיגען לעבען פון יודישען פאָלק אַלס הויפּט-ציל פון פּאָליטישען ציוניזם, און בעשליסט צו שאַפען: א) אַנ׳אַלוועלטליכע געזעלשאַפט פון „פריינד פון העברעאישען בוך". ב) אַנ׳אַלוועלטליכע געזעלשאַפט פון די וואָס רעדען העברעאיש „דוברי עברית".

ה. רעזאָלוציעס וועגען אויסערליכער פּאָליטיק.

7) אין הסכם מיט דער רעזאָלוציע פון דער קאָנפערענץ פון די רעוויזיאָניסטען פון יאָהר 1925, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט דאָס רעכט אויפצוקלערען די עפענטליכע מיינונג די רעוויזיאָניסטישע פאָדערונגען, בעפולמעכטיגט די צווייטע קאָנפערענץ פון די רעוויזיאָניסטען די פּאַרטיי - אָרגאַנען דורכצופיהרען דעם בעשלוס. רעספּעקטירענדיג אָבער דערביי די איבער-רעכט פון ציוניסטישען וועלט-עקזעקוטיוו.

8) אין אַ בעזונדערער רעזאָלוציע ווערט פּראָטעסטירט געגען דער פערפאָלגונג פון ציוניסטען אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

די אָרגאַניזאַציע פון די ציוניסטען-רעוויזיאָניסטען.

אין פּרעזידיום, זענען אויסגעוועהלט געוואָרען וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי אַלס פּאָרזיצער פון צענטראַל-ראַט און די ה״ה מאיר גראָסמאַן, ריכאַרד ליכטהיים און וולאַדימיר טיאָמקין אַלס וויצע פּרעזידענטען. דאָס פּרעזידיום ענטשפּרעכט דעם אַמאָליגען „קליינעם אַקציאָנס-קאָמיטעט".

דער זיצאָרט פון צענטראַל ביוראָ וועט זיין אין בערלין, און וועט זיך געפינען אונטער דער לייטונג פון ה׳ ליכטהיים, וועלכער וועט זיך פערנעמען הויפּטזעכליך מיט אָרגאַניזאַציאָנעלע ענינים, פינאַנצען און מיט וואַהלען צום 15. ציוניסטישען קאָנגרעס.

אין צענטראַל-ראַט זענען אויסגעוועהלט געוואָרען 30 פּערזאָן. (י.ט.א.)

ווי אזוי מ׳רעקלאַמירט זיך אין אַמעריקא.

אין די ניו-יאָרקער יודישע צייטונגען געפינען מיר פאָלגענדען אַנאָנס:

האַרציגע בעגריסונג צו דער „הבימה".

מיט אַ געפיהל פון אמת׳ער פרייד, בעגריסען מיר דאָס אָנקומען פון דער וועלט-בעריהמטער העברעאישער געזעלשאַפט „הבימה". די יודען אין ניו-יאָרק, וואָס האָבען דאָ ענטוויקעלט אַ זין און געפיהל פאַר שעהנקייט, ווי דאָס זעהט זיך אין זייערע היימען, אַ סך פון וועלכע מיר האָבען געהאָלפען בויען און בעשעהנען, וועלען זיכער וויסען ווי אָפּצושעצען דעם ווערטה פון די גרויסע העברעאישע שוישפּילער, וואָס האָבען זיך ערוואָרבען אַ נאָמען איבער דער גאַנצער וועלט, און זענען אַ כבוד פאַר דעם יודישען פאָלק.

מיר האָפען, אַז זיי וועלען דאָ האָבען דעם זעלבען קאָלאָסאַלען ערפאָלג, מיט וועלכען זיי זענען בעקרוינט געוואָרען אויף זייער טריאומף-טור איבער איי-ראָפּאַ, און דער טאָג פון זייער ערשטען אויפטריט-היינט, מאָנטאָג אָווענד, 13. דעצעמבער, אין מאַנספיעלד טעאַטער 6-טע סטריט וועסט פון בראָדוויי-וועט בעגריסט ווערען אַלס יום-טוב פאַר דער יודישער קונסט.

מיט אַכטונג

אדאלף דייטש,

פון דער מעבעלפירמע דייטש בראָדערס. (אויף אונזער לשון הייסט עס: פון דער מעבעל-פירמע ברידער דייטש).

אין רומעניע.

(ענדע פון דער 3-טע זייט).

סטירל, אָדער אַרויסגעוויזען אַ מינע פון עמפעריזג און פון עקעל.

עס האָט מיר אויסגעזעהן, אַז דאָס רומענישע פּובליקום בעטראַכט די כוליגאַנישע, שלעגערישע אָנפאַלען פון די סטודענטען אַלס אַ פּאַטריאָטישע טאַט, פאַר וועלכעס עס קומט אַ דאַנק.

נעבען ביי בעמערקט: — די יודישע סטודענטען האָבען זיך נישט געוועהרט. אַליין אָבגעגעבען די שטעקנס פון זייערע הענד צו די איבערפאַלער, מקבל געווען קלעפּ מיט אָראַפּגעבויגענע קעפּ, און אפילו נישט פּרובירט צוריקצוגעבען.

איך האָב אין בוקאַרעסט גערעדט אויף אַ סטודענטישער פערזאַמלונג, און האָב געטאַדעלט די פּאַסיווע פערהאַלטונג פון דער יודיש-שטודירענדער יוגענד. זיי טראָגען אַלעס פּאַסיוו, וועהרלאָז, דערנידעריגענדיג אַריבער. און נאָר נישט צו מערלירען די האָפנונג ווייטער צו שטודירען אין די רומענישע אַנטיסעמיטישע אוניווערזיטעטען, שטודירען צוליב אַ קאַריערע.

די סטודענטען האָבען בעגייסטערט אַפּלאָדירט מיינע דערמוטיגענדע ווערטער, מיין אַקטיוויסטישען טאָן צו געבען אַ ווירדיגען ענטפער אויף די קלעפּ און נישט קריכען אין שטויב — אויף מאָרגען אָבער, האָבען זיי, די יודישע סטודענטען, ווידער בעקומען קלעפּ, און שטיל אַלץ פערשוויגען און אַראָפּגעשלונגען אַלע בעליידיגונגען.

דאָס איז אויך וואַהרשיינליך געווען אַנ׳איבעריגער גרונד, דאָס די פּאָליטישע פּאָליציי האָט נישט געוואָלט, אַז אַ זשורנאַליסט זאָל צופיל זעהן.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:

מ. בראַדערזאָהן, ל. בראַנט, ח. י. ברוסטאָווסקי, ב. זינגער

פערצנטוואָרטל. רעד.: ח. הייפּמאַן.

אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיוו מיט פאַי-האַפטונג.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24

צוריקגעקעהרט.

אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4.

גלח פערליבט זיך אין אַ יודיש מיידעל,

און פערשפּאַרט זי אין אַ מאַנאַסטיר.

דאָס פערוואָרפענסטע ווינקעל וואו יודען לעבען, איז היינט אָהן צווייפעל יענע געגענד פון די יודישע שטעט און שטעטלעך אין די קאַרפּאַטען - בערג, וועלכע האָבען פריהער געהערט צו אונגאַרן און געהערען איצט צו טשעכאָסלאָוואַקיע.

אין אַלגעמיין געהט עס אין יענע געגענד די יודען גוט. זיי פיהרען גרויסע געשעפטען, אַמעהרסטען מיט האָלץ פון די גרויסע קאַרפּאַטען-וועלדער און פערנעהמען זיך אויך פיל מיט ערד-אַרבייט. עס זענען דאָ אין יענע געגענדען פיל יודישע פאַרמערס, וואָס פערמאָגען גרויסע שטרעקעס פעלדער און וועלדער. זיי פערמאָגען אויך מיהלען און מאַרטאַקען. פיל פון יענע יודען זענען אויך גרויסע אָקסען - הענדלער און פערזאָרגען די גרויסע שטעט מיט פלייש און מילך-פּראָדוקטען.

די יודען פון יענע געגענד רופט מען באַרג-יודען און זיי לעבען אויפ׳ן אַלט-פרענקישען שטייגער. זיי זענען זעהר פרום און דער היינט-וועלטיגער יודישקייט האָבען זיי נאָך גאָרנישט געהערט. אין יענע געגענדען ווייסט מען אפילו נישט צי עס עקזיסטירט ערגיץ אין דער וועלט אַזאַ זאַך ווי אַ יודישע צייטונג. די איינציגע יודישע ביכער זענען דאָרט נאָך דאָס טייטש-חומש און די ווייבערשע תחינות. קיין אָפענער פּאָליטישער אַנטיסעמיטיזם איז אין טשעכאָ - סלאָוואַקיע נישטאָ און יודען לעבען זעהר פריי און געניסען פון אַלע רעכט ווי אַלע אַנדערע בירגער פון לאַנד.

עס איז אָבער דאָרט פערהאַן אַנ׳אַנדערע צרה, פון וועלכע די יודען ליידען זעהר שטאַרק. דאָס איז די פאַנאַטישע און אַבערגלויבישע פינסטערניש פון די דאָרטיגע בערג - פּויערים און גלחים, וועלכע טוען אָן די יודען צרות מיט רעליגיעזע פערפאָלגונגען. עס געהט נישט אַוועק אַ יאָהר אין יענע געגענדען, אַז עס זאָל נישט זיין אַ נייער בלוט-בלבול אויף יודען, אָדער עס זאָל נישט מיט געוואַלד געראַבט ווערען פון די גלחים אַ יודיש קינד און אָפּגעשמד׳ט ווערען אין געהיים, ערגיץ אין אַ קלויסטער.

מען מוז צוגעבען, אַז די ליבעראַלע טשעכאָ-סלאָוואַקישע רעגירונג ווענדעט אָן אַלע מיטלען געגען די רעליגיעזע פערפאָלגונגען אויף יודען. נאָר צום ביישפּיל, צוריק מיט אַ פּאָר יאָהר, ווען עס האָט געהאַלטען אין יענע געגענדען ביי פּאָגראָמען אויף יודען, איז דער פּרעזידענט פון דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפּובליק אַליין אַרויסגעפאָהרען אין די שטעט און שטעטלעך און אין די דערפער פון די קאַרפּאַטען-בערג און געהאַלטען רעדעס און אויפגעפאָדערט די פּויערים נישט צו טון קיין שלעכטס די יודען.

די גרעסטע שטאָט אין יענע געגענדען איז קאָשוי. נעבען קאָשוי געפינט זיך אַ קליין שטעטעלע מיט׳ן נאָמען הושט. אין דעם יודישען שטעטעלע הושט האָט איצט פּאַסירט אַ געשיכטע מיט אַ יונג יודיש מיידעל, אין וועלכער עס האָט זיך פערליבט אַ גלח. דער גלח האָט דאָס מיידעל צוגע׳גנב׳עט, אַריינגעכאַפּט זי און בעהאַלטען אין אַ קלויסטער, וואו מען האָט זי געוואָלט אין געהיים אָפּשמד׳ען.

די געשיכטע, וועלכע די טשעכישע צייטונגען מעלדען פון קאָשוי איז פאָלגענדע:

אין שטעטעל הושט וואוינט אַ רייכער יודישער וואַלד-סוחר אליהו גאַטעסמאַן, וועלכער האָט אַנ׳איין-און-איינציגע טאָכטער מיט׳ן נאָמען עטעל. עטעל איז איינגאַנצען 17 יאָהר אַלט און זי איז אַנ׳אויסערגעוועהנליכע שעהנהייט. אַלע יודישע יונגעלייט פון דער גאַנצער געגענד שדכנ׳ען זיך צו איהר און זענען אין איהר פערליבט ביז איבער די אויערען.

עטעל פודערט זיך נישט דאָס אַגים, ווייל זי איז גענוג שעהן אָהן פודער אויך. זי דאַרף זיך נישט צופאַרבען די באַקען, ווייל זי האָט אַ נאַטירליכע ראָזע פאַרב אין די באַקען. איהר פאָטער זוכט פאַר איהר אַ גאָר געהויבענעם שידוך. ער וויל נישט אַנדערש ווי נאָר איהר געבען אַ רב פאַר אַ מאַן.

אין הושט וואוינט אויך אַ יונגער פּראַוואָסלאַווער גלח מיט׳ן נאָמען סטעפאַן ראַשולע, וועלכער האָט שוין פון לאַנג געוואָרפען אַנ׳אויג אויף דער שעהנער יודישער טאָכטער עטעל.

דער יונגער גלח, דער פאָטער׳ל סטעפאַן, האָט זיך אין דער שעהנער עטעל פערליבט ביז איבער די אויערען. דעם גלח׳ס גאָרטען ליגט צופעליג אין שכנות פון דעם יודען ר׳ אליהו גאַטעסמאַנ׳ס גאָרטען און אַז דער גלח איז געגאַנגען שפּאַצירען אין זיין גאָרטען און געזעהן אונטערן פלאָט אין יודישען גאָרטען די שעהנע שוואַרץ-אויגיגע עטעל, ווי זי רייסט בלומען, האָט זיך איהם ממש אויסגעלאָזט דאָס חיות.

פיל מאָל האָט דער גלח געזוכט אָנצוקניפּען אַ געשפּרעך מיט עטלען, אָבער עס איז נישט געלונגען. דאָס יודישע מיידעל האָט נישט געהאַט וואָס צו רעדען מיט דעם גלח און זי פלעגט תמיד אַנטלויפען פון איהם.

אַמאָל איז דער גלח צוגעקומען אונערוואַרטעט צו עטלען אָנגענומען זי פאַר אַ האַנד און געזאָגט מיט אַ מילדער שטים:

שרעק זיך נישט, מיין שעהן קינד, איך וויל דיר, חלילה, גאָרנישט טון קיין שלעכטס, איך וויל דיר נאָר זאָגען, אַז דו ביזט אין מיינע אויגען שעהן ווי אַ מלאך פון הימעל. כ׳וויל פאַר דיר עפענען מיין האַרץ און דיך פערזיכערען, אַז איך ליב דיך מעהר ווי מיין לעבען. איך בעט דיך זעהר דו זאָלסט הערען מיין עצה: זאָלסט זיך שמד׳ען אויפ׳ן פּראַוואָסלאַווענעם גלויבען און דאַן וועלען מיר חתונה האָבען און לעבען גליקליך.

עטעל האָט זיך שטאַרק דערשראָקען.

— פאָטער׳ל, האָט זי געזאָגט, וואָס רעדט איהר. איך בין אַ פרום יודיש קינד און עס זענען אומזיסט אייערע רייד. איך בעט אייך און לאָזט מיך צורוה.

און עטעל איז אַנטלאָפען און מעהר זיך נישט געוויזען אין גאָרטען אום דער גלח זאָל זי מעהר נישט טשעפּען. די עלטערען האָט זי פון דעם געשפּרעך מיט׳ן גלח נישט דערצעהלט, ווייל זי האָט זיך שטאַרק געשעהמט. דער גלח האָט אָבער נישט אויפגעהערט צו פערפאָלגען דאָס יודישע מיידעל מיט זיין ליבע צו איהר.

(סוף קומט).

שלאַגער פון סעזאָן! די מעכטיגסטע פילם-סענסאַציע! שלאַגער פון סעזאָן!

ברידער שעלענבערג (Bracia Szellenberg)

Liana HAID אין די ראָלען: LILI DAGOVER

מעכטיגע דראַמע אין 10 גרויסע אַקטען אין די הויפּט-ראָלען די פּול מיט טיילאַנישען רייץ די גענ'אַלע

די אונטער-פּרייזען זענען גילטיג אויפ'ן ערשטען סעאַנס זענען אַלע פּלעצער צו 50 גראָשען.

TEATR-ŚWIETLNY „NOWOSCI"

Piotrkowska, róg Głównej

הויפּט ראָלע: KONRAD VEIDT

Miejski Kinematograf Oświatowy

היינט און פאָלגענדע טעג! פאַר דערוואַקסענע!

„דער רויטער ים-רויבער"

(Czerwony Korsarz)

פאַר יוגנט!

„דער קליינער לאָרד"

(Mały Lord) 310

Dr. med.
LUDWIK RAPEPORT
Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

Dr.
L. Szyfman
האָט זיך איבערגעצויגען אויף זשעלאַזנאַ 3, פּראָנט, 1. שטאָק, טעל. 72-6.
טעלעפאָנ-שעה'ן פון 7—9 אָוו.

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זיך איבערגעצויגען אויף זגערזשער 11 טעל. 34-72
נעמט אָן אין דער רעשטשניצע פּעטריקאַוער 294 פון 12—2 בייטאָג און דער היים פון 8-6 אָוו.

Dr. med.
Braun
פּאַלודניאָווא 23
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכקייט.
באַהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (דזשעלנאַ) 44
טעלעפאָן 22-44
אויערען און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.ז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 8—6.30 אָוו.

Dr. med.
J. Polakow
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
Konstantynowska 37
טעלעפאָן 39-75
נעמט אָן פון 5—6½ אָוו. אין דער היים און 2—3 אין דער רעשטשניצע אויף נעווער-מאַרק, פּעטריקאַווער 294.

Dr. med.
Różaner
ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועגערישע און הויט-קראַנקהייטען.
— באַהאַנדלונג —
מיט קוואַרץ-ליכט
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אָוונט
נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק טעלעפאָן 28-98.

— ד"ר —
י. הערשפּינקעל
Zawadzka 15, telefon 11-87
— ספּעציאַליסט פאַר —
קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן אין דער היים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין רעשטשניצע „פּאַמאָץ".

בעקאַנטמאַכונג

דער פאָטאָגראַפישער אַטעליער

פון די פערלייניגטע פאָטאָגראַפיסטען

לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 13 (פרוהער: דזיעלנאַ)

מאַכט בעקאַנט דעם געעהרטען יודישען פּובליקום, אַז כדי צו מאַכען מעגליך, וואָס ברייטערע קרייזען פון דער בעפעלקערונג זאָלען זיך צו פאָטאָגראַפירען ביליג און גוט אין אונזער אַנשטאַלט, האָבען מיר בעשטימט פאָלגענדע נידעריגע פּרייזען:

12 פאָטאָגראַפיעס		2 זל.
6 פּאָסטקאַרטען רעטוש.	די גאַנצע פיגור	3 זל.
6 קאַבינעט-פאָטאָגראַפיעס	" "	10 זל.
1 פאָטאָ-פּאָרטרעט 40 X 50	" "	10 זל.

פון נאַטור

בעמערקונג: אַ שלעכט וועטער שטערט נישט די אויפנאַהמען. - דער פאָטאָגראַפישער אַטעליער איז געעפנט אָהן איבעררייס פון 9 פריה ביז 7 אין אָוונט.

די מאָדערנסטע

לאַמפּען

פאַר שפּייזע-צימערן און קאַבינעטען קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס-פּרייזען נור ביי

א. י. אייזנער, פּאַלודניאָווא 25

א שותף

מיט 20,000 זלאָטעס

צו אַ גוט איינגעפירטע געשעפט פון דער מעבעל-בראַנזשע ווערט געזוכט. אָפערטען אונטער „קאָמפּאַניאָן" אין אַדם. פון דער צייטונג. 386

אַ גרויסער לאָקאַל

מיט 2 שויפענסטער אויף פּעטריקאַווער גאַס, 3 שטיבען מיט אַ קיך און אַ גרויסער זאַל מיט 8 פענסטער מיט אַ קאָמפּלעטע איינריכטונג, געאייגנעט אויף אַ באַר רעסטאָראַציע, קאַוויאַרניע אָדער ציקערניע איז פון זאָפאָרט אַבצוגעבען. אינפאָרמאַציע אָדער מיליוויז. צו ערפאַהרען פּעטריקאַווער 141, לינקע אָפיציגע, 2. שט. u p. Gęsickiego 395

רעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר קרעשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9½ 5—4
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11 6.30—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטעס קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—2
ד"ר עליאַשבערג	כירורגישע קראַנקה.	1—
ד"ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּאָלט-טעראַפּיע, שפּר.-רענטגענונגען, דיאַטערמיע, קוואַרץ-ליכט, קונסטליכע ביינער, צוהן-בעהאַנדלונג, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אַפּעראַציעס. אויף פּרעהען אָנמעלדונגען — הייזער-באַזוכען. גרויסע אַבצאָלונגען מיט ראַטען. 2120

אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.

ביי דער רעטשניצע איז געעפנט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבינעט

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10 — 2 נ.מ.
ד"ר לאַזאָוויטשאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קונסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. אז. וו. די רעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

רעטשניצע

(פאַר קומענדע קראַנקע)

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט

„SALUS"

גלובנאַ 41 טעל. 46-65.

איז געעפנט טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אָוו. זונטאָג — פון 9 ביז 2 נאָכמ.

ד"ר ז. ראַקאָווסקי	אויערן-האַלז און נאָז-קראַנקהייטען	פון 1 - 12
ד"ר לאַנדמאַן	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 - 2 און פון 5 - 7
ד"ר דינענזאָהן	קינדער-קראַנקהייטען	פון 11 - 12 און 4.30 - 6
ד"ר וויס	כירורגישע קראַנקהייטען	פון 1 - 2 און 6.30 - 7.30
ד"ר שמערלאָווסקי	פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע	2.30 - 3.30, 5.30 - 6.30 זונטאָג פון 12 - 1
ד"ר זילבערשטראָם	הויט, וועגערישע און געשלעכטס- קראַנקה.	פון 11.30 - 1 און 7 - 8
ד"ר גאָלדבערג	אויגען קראַנקהייטען	פון 10.30 - 12.30
ד"ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 11 - 12 און פון 3 - 5
צאָהן-אַרצט פרוי לאַנדקאַ סט. נעלבערג	צאָהן-און מויל קראַנקהייטען	9.30 - 12 און פון 4 - 7 / 12 - 2 און פון 7 - 8

אַפּאַראַטען, אָפּעראַציעס, איינשפּריצונגען, פּאָקען-שטעלען, אַלערליי אַנאַליזען, (ווי אורין, פלעגמע, בלוט אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאַהמען, קורס פון עלעקטריזאַציע, נעבעלונגען און מאַסאַזשען. קונסטליכע ציין, קראָנען, גאָלדענע בריקען, פּלאָמבען א. אז. וו. ספּעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. ווייזיטען אין שטאָט. שוץ-אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין. 214

רעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגערזשער 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 2-3 6½-7½
ד"ר ראָזענאָסער	הויט-און געשלעכטס-קר.	11-10 1-2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 7-8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	12-2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאַפּירער	פרויען-און געבורטס-הילף	1-11½ 5-6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	3-4 2-1.1
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ און לונגען-קר.	11-1 5½-7
ד"ר סטאָפּעל	רענטגען	4-6 10-12
א. גראַדוינטשיק	צאָהן-אַרצט	3-7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9-2

צאָהן-טעכניק, קונסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען, א. אז. וו. ביי דער רעטשניצע איז געעפנט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, האָר פאַרלייגען, דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, צעלע אַנאַליזען. אַ גרויסער צאַהל לאַבאָראַטאָריום פאַר אַנאַליזען (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ. די רעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. הייזער באַזוכען אויף ד"ר שטאָט.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַר - קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
טעלעפאָנען פון 4—7 אָוו.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האַר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער - שוואַכקייט, באַהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 און אָוונט, פרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר-מלחמה'דיגע חובות?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פּעטריקאַווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו סיווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביזען, פּאָלקסבוכען, פּראָטאָקאָלען, אויסבען, קלאַגעס, אַבפערטיסטענסן, אויף אַלע שטעדט און פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדוואָקאַטען, רעקורסען, וועגען שטער און קאָמיסאַר-רושאַנקע, ביטעס וועגען דירה און אַנזשאַנד דאַוועיטשקעס אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען, אינטערציוועס, אַקטען דעראַווינען, קאַרגע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעל, פּעטריקאַווער 17, זאַכאָדניאַ 52 שנעל, ריעל און ביליג!

יוזעף י. אינפעלד

וואָוינט איצט זאַכאָדניאַ 69

שפּרעכשטונדען פון 5 ביז 8 אָוונט.

אַבאָנעמענט-פּרייז:

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.